

FinTandem

koordinaattorin käsikirja

Ulrica Taylor
Katri Karjalainen
Pia Sandås
Marika Boström

1 JOHDANTO _____	2
2 TANDEM KIELENOOPPIMISMENETELMÄNÄ _____	4
3 KUKA VOI OSALLISTUA TANDEMIIN ? _____	8
4 KURSSIMALLI: FinTandem _____	10
5 YHTEISTAPAAMISET _____	13
6 YHTEISTYÖ – KENEN KANSSA? KUINKA? _____	17
7 MARKKINOINTI _____	19
8 ILMOITTAUTUMISET JA TIETOKANTA _____	21
9 YHTEYDENPITO JA TUKI OPISKELIJOILLE _____	25
10 YLEISET KIELITUTKINNOT _____	26
11 YLEISIÄ ONGELMIA _____	30
KIRJALLISUUS _____	31
LIITE 1 _____	32
LIITE 2 _____	38
LIITE 3 _____	39
LIITE 4 _____	42
LIITE 5 _____	43
LIITE 6 _____	44
LIITE 7 _____	48
LIITE 8 _____	49
LIITE 9 _____	50
LIITE 10 _____	51

1 JOHDANTO

Katri Karjalainen

Tandem on paitsi polkupyörä myös tapa oppia kieltä. Tandemissa kaksi ihmistä, joilla on eri äidinkieli, muodostaa tandemparin ja oppii vuorovaikutuksessa keskenään. Tavoitteena on että tandempari tapaa säännöllisesti ja puhuu yhtä paljon kummankin äidinkieltä, joka on toisen tandemkieli. Näin molemmat saavat harjoitusta opettelemansa kielen käytössä, ja äidinkielenään kieltä puhuva toimii kielellisenä mallina ja voi korjata virheitä. Tandem on siis kielenoppimista aidossa keskustelussa syntyperäisen puhujan kanssa. Enemmän tandemista kielenoppimismenetelmänä luvussa 2.

Tandem sopii hyvin kaksikieliseen maahan kuten Suomi. Tandem on laajassa käytössä muissa monikielisissä maissa, kuten esimerkiksi Sveitsissä. Vaasassa tandemoppiminen on ollut käytössä Vaasan arbiksella lukuvuodesta 2002–2003 lähtien, lukuvuodesta 2006–2007 kurssi on järjestetty yhteistyössä Mustasaaren aikuisopiston kanssa. Tandemmenetelmän käyttöönottamisesta lähtien me kurssikoordinaattorit olemme kehittäneet kurssia osallistujien palautteen ja omien kokemustemme pohjalta. Tuloksena on FinTandem-kurssi, johon kuuluu osallistujien yhdistäminen sopiviksi pareiksi, heille tarkoitettu FinTandem-käsikirja sekä viisi yhteistapaamista. Tämä käsikirja pohjautuu Vaasassa ja Mustasaassa järjestetystä FinTandem-kurssista saatuihin kokemuksiin, ja sen tarkoituksena on helpottaa FinTandem-kurssin käyttöönottoa uusilla paikkakunnilla.

Yleisin kielipari Vaasassa ja Mustasaassa on alueen kaksikielisyydestä johtuen ja sen tuomien tarpeiden ja mahdollisuuksien vuoksi suomi-ruotsi, mutta muitakaan kieliä ei ole suljettu pois. Esimerkkinä voitaisiin mainita FinTandem-pari, jossa toinen on ruotsin- ja toinen suomenkielinen. He haluavat oppia toistensa äidinkieltä ja puhuvat siis tunnin suomea ja tunnin ruotsia joka viikko. Molemmat tottavat käyttämään kieltä ja oppivat paitsi puhumalla myös kuuntelemalla pariaan. Kieliä ei kuitenkaan tarvitse rajoittaa, vaan ne määräytyvät alueen kieliryhmien mukaan. Esimerkiksi Itä-Suomessa venäjän kieli voi olla yksi suurimmista ryhmistä FinTandemissa, ja Lapissa vastaavasti saamen kieli. Vuosien aikana meilläkin on ollut mukana useita kieliä, esim. englantia, saksa, ranska, venäjä, italia, kiina ja persia.

Tandemoppimisessa on kaksi periaatetta: *itseohjaus* ja *vastavuoroisuus*. Nämä periaatteet pätevät kaikkiin tandemmuotoihin, ja niiden noudattaminen on ensiarvoisen tärkeää yhteistyön onnistumiseksi. Lisää näistä periaatteista luvussa 2.

Kurssille osallistujat voivat tarvita apua oppimisensa suunnittelussa, ja siksi on tärkeää, että koordinaattorit tietävät, kuinka FinTandemissa voi työskennellä. Jos siis tarvitaan, on koordinaattorien otettava opettajan rooli, vaikka FinTandem onkin hyvin itseohjattua työskentelyä. Koordinaattoreiden ei kuitenkaan ole tarkoitus

päittää osallistujien puolesta, kuinka nämä työskentelevät, vaan antaa vaihtoehtoja, joista osallistujat voivat valita.

2 TANDEM KIELENOPPIMISMENETELMÄNÄ

Katri Karjalainen

Tandemin lähtökohtana on, että kaksi äidinkieleltään eri kieltä puhuvaa ihmistä kommunikoi keskenään oppiakseen toistensa äidinkieltä. Tämä voi tapahtua joko tapaamalla henkilökohtaisesti (face-to-face-tandem) tai erilaisten apuvälineiden, kuten Internetin, avulla (eTandem), jolloin parin osapuolten ei tarvitse olla samassa paikassa vaan vaikkapa eri puolilla maailmaa. Tässä käsikirjassa keskitymme face-to-face-tandemiin. Erityisesti eTandemista kiinnostuneet voivat hankkia tietoa Internetistä (<http://www.slf.ruhr-uni-bochum.de/etandem/etindex-en.html>).

Face-to-face-tandem on tandemmuoto jossa osapuolet tapaavat henkilökohtaisesti ja kommunikovat toistensa kanssa suullisesti. Sanallisen viestinnän lisäksi voidaan käyttää myös ei-sanallisia viestejä, kuten äänensävyä, eleitä ja ilmeitä, jotka auttavat selvittämään mahdollisia kielitaidon puutteesta tai kulttuurieroista johtuvia ongelmia ja väärinkäsityksiä. Jos haluaa, voi käyttää myös kirjallista aineistoa (artikkeleita tms.), mutta pääpaino on suullisessa viestinnässä, puhumisessa tandemparin kanssa.

Tandemissa on kyse vaihdosta: molemmat ovat syntyperäisiä puhujia siinä kielessä, jota toinen osapuoli haluaa oppia. Pari työskentelee yhdessä oppiakseen toistensa kieliä keskustelun avulla, aidossa kommunikaatiotilanteessa. Tandem eroaa muista sellaisista tilanteista, joissa kieltä käytetään ja opitaan syntyperäisen puhujan kanssa siinä, että molemmat osapuolet hyötyvät kommunikaatiosta myös kielenoppimisen näkökulmasta. Koska molemmille on yhteistyöstä hyötyä, on myös motivaatio auttaa paria korkeampi kuin esim. puhuttaessa kieltä syntyperäisen puhujan kanssa ulkomaanmatkalla.

Tandemissa molemmat osapuolet ovat sekä oppijoita että "opettajia". He eivät kuitenkaan voi olettaa parinsa ottavan vastuun heidän oppimisestaan, toimivan opettajana perinteisessä mielessä, osaavan kaikki äidinkiellensä kielioppisäännöt tai pystyvän arvioimaan ja ohjaamaan toistensa oppimista. Parin on tarkoitus yhdessä sopia oppimismenetelmistään sekä yhteistyönsä säännöistä.

Tandemissa parin kanssa kommunikoidaan oikeasti eikä keinotekoisien harjoitusten avulla. Tandemissa on kyse aidosta keskustelusta. Voidakseen selittää jotakin parilleen ja oppiakseen tuntemaan tämän on osallistujan otettava huomioon toisen persoonallisuus, aivan kuten kaikessa muussakin ihmisten välisessä kanssakäymisessä. Paria käytetään kielellisenä mallina tandemkielessä, mikä muistuttaa luonnollista tapaa oppia kieltä: kuunnella toisia ja kommunikoida heidän kanssaan. Kuten lapsi oppii kielen vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa, opitaan tandemissa kieltä vuorovaikutuksessa parin kanssa, kommunikoidamalla.

Tandemperiaatteet

Tandemissa on kaksi peruseriaatetta: vastavuoroisuus ja itseohjaus. Nämä periaatteet koskevat kaikkia tandemmuotoja riippumatta siitä onko kyseessä intensiivikurssi, monivuotinen yhteistyö, eTandem tietokoneen avulla vai face-to-face-tandem. Näiden periaatteiden noudattaminen on tärkeää, jotta yhteistyö toimisi ja molemmat osapuolet hyötyisivät siitä.

Vastavuoroisuuden periaate

Vastavuoroisuus tarkoittaa, että molemmat osapuolet sitoutuvat käyttämään yhtä paljon aikaa ja energiaa molempiin kieliin sekä tukemaan toistensa oppimista. Tavoitteena on, että molemmat hyötyvät yhteistyöstä yhtä paljon, vaikka hyötyä onkin käytännössä mahdotonta mitata. Tärkeintä kuitenkin on, että molemmat osapuolet tuntevat hyötyvänsä yhteistyöstä, ja että molemmat sekä saavat että antavat tukea. Ajan jakaminen tasan kielten kesken on helppoa, ja molemmat osapuolet päättävät itse, miten haluavat työskennellä silloin, kun käytetään heidän opettelemaansa kieltä. Että molemmat tukevat toisiaan yhtä paljon, on vaikeampaa mitata. Siksi on tärkeää, että pari yhteistyönsä alussa ja aina tarvittaessa keskustelee siitä, millaista apua ja tukea he pariltaan toivovat.

Vastavuoroisuus ei kuitenkaan tarkoita, että molempien osapuolten tulisi työskennellä samalla tavalla oppiakseen yhtä paljon, vaan tavoitteena on, että molemmat löytävät itselleen sopivimmat harjoittelutavat ja päättävät niiden käytöstä toisen periaatteen, itseohjauksen, mukaan.

Itseohjauksen periaate

Itseohjauksen periaate tarkoittaa, että molemmat päättävät itse oppimisestaan ja ohjaavat sitä. Jokainen ottaa itse vastuun oppimisestaan ja määrittelee tavoitteensa sekä päättää millä tavoin haluaa ne saavuttaa sekä minkälaista apua ja kuinka paljon haluaa pariltaan. Näistä asioista kertominen on tärkeää, on autettava paria auttamaan. Osapuolet saavat siis itse päättää, kuinka he työskentelevät silloin, kun pari puhuu heidän tandemkieltään. Jos toinen osapuolista haluaa lukea tekstejä ja toisen auttavan niiden ymmärtämisessä, mutta toinen haluaa vain puhua vapaasti eri aiheista, työskennellään eri kielillä eri tavoin.

Näiden kahden periaatteen noudattaminen on tärkeää. Jos vastavuoroisuus ei toimi, on epätodennäköistä, että vähemmän hyötyvä osapuoli jaksaa jatkaa tapaamisia. Koska tandem on melko itsenäinen tapa oppia kieltä, on motivaation säilyttäminen ehdoton edellytys yhteistyön onnistumiselle. Myös vastuun ottaminen omasta oppimisesta on tärkeää, jotta tandemparin osapuolet voisivat saavuttaa tavoitteensa ja tuntea onnistuvansa. Heidän tulee ottaa myös vastuu tapaamisten suunnittelusta ja aloitteiden tekemisistä tapaamisiin ja puheenaiheisiin, koska jos tämä vastuu jää vain toiselle, hän voi tuntea joutuvansa tekemään liikaa mikä puolestaan huonontaa motivaatiota.

Näiden periaatteiden lisäksi muita sääntöjä ei oikeastaan olekaan, vaan osallistujat voivat itse päättää, mitä toimintamuotoja he haluavat kokeilla. Vaihtoehtoja on paljon: vapaa keskustelu, keskustelu tietyistä aiheista, tekstien lukeminen ja läpikäyminen yhdessä, elokuvien tai tv:n katselu jommallakummalla kielellä, teatterissa, luennoilla tai muilla vastaavilla käyminen jne. Koska tarkoituksena on myös tutustua toiseen kulttuuriin, voi esim. ruoan laittaminen yhdessä olla mitä parhain harjoitus. Tavatakin voi missä haluaa: kahvilassa, kotona, lenkillä tai kuntosalilla, pubissa... Vaihtelemalla sekä harjoituksia että tapaamispaikkoja voi kielitaitoaan kehittää monipuolisesti ja hauskasti. Lisää tietoa erilaisista mahdollisuuksista ja harjoituksista liitteessä 1.

Parin osapuolet kielellisinä malleina ja tukena toisilleen

Tandemissa kieltä opitaan käyttämällä paria kielellisenä mallina ja hyödyntämällä häneltä saatua palautetta. Siksi on tärkeää kiinnittää huomiota myös äidinkieleensä sekä siihen, miten korjata toisen virheitä.

Äidinkielen puhuminen

Tandemissa on tärkeää, ettei kieliä sekoiteta. Joskus koordinaattoreilta kysytään, onko tarkoituksena, että molemmat puhuvat äidinkieltään ja keskustelevat sillä tavoin kaksikielisesti. Tämä ei missään nimessä ole tandemoppimisen tarkoitus. Tarkoituksena on aina puhua samaa kieltä parin kanssa, puolet ajasta molemmat puhuvat kieltä A ja puolet ajasta kieltä B. Näin molemmat saavat tilaisuuden opetella sekä kuullun ymmärtämistä että puheen tuottamista sekä kuunnella syntyperäistä puhujaa ja hänen tapaansa ilmaista itseään.

Tandemoppimisessa ei siis saada harjoitusta ainoastaan vieraan kielen puhumisessa vaan myös kuullunymmärtämisessä. Tämän vuoksi aika tulisi jakaa tasan kielten kesken, ja näin antaa parille malli tämän tandemkielellä. Luonnollisessa kommunikaatitilanteessahan osapuolet yleensä käyttävät samaa kieltä.

Tandemkielen lisäksi on siis tärkeää kiinnittää huomiota myös äidinkieleensä ja sopeuttaa puheensa parin taitoja vastaavaksi. Tarkoitus ei ole kuitenkaan puhua aivan liian helppoa kieltä vaan hieman haastaa pariaan oppimaan uutta. Vaikeustaso määrittyy aina sen osapuolen taitojen mukaan, jonka tandemkieltä sillä hetkellä puhutaan.

Äidinkieltään puhuessa on myös mahdollisuus nostaa keskustelun sisällöllistä tasoa, koska voi ilmaista itseään juuri kuten haluaa tarvitsematta jättää pois asioita, joita ei osaa sanoa tandemkielellään. Äidinkielen käyttäminen on tärkeää myös siksi, että silloin huomaa eroja oman äidinkieltensä ja tandemkieltensä välillä. Tietoisuus kielten eroavaisuuksista ja samanlaisuuksista sekä tietoisuus kielestä ylipäänsä kasvaa. Tämä auttaa myös tandemkielen oppimisessa. Äidinkielen puhumiseen käytetty aika ei siis suinkaan ole hukkaan heitettyä.

Sopivan parin löytäminen

Periaatteessa tandemyhteistyötä voi harjoittaa kenen tahansa kanssa, kunhan molemmat haluavat oppia toistensa äidinkieltä. Jos osallistujalla on yksityiskohtaisempia tavoitteita, esim. oppia jonkun tietyn alan sanastoa, hän tarvitsee parin, joka hallitsee tämän erikoiskielen. Tämä on yksi syy siihen, että osallistujilta on hyvä ilmoittautumisvaiheessa kysyä ammattia, jotta tarvittaessa voi muodostaa pareja, jotka ovat samalla alalla ja jotka voivat auttaa toisiaan erikoissanaston oppimisessa. Yleistä kielenkäyttöä sen sijaan voi opetella kenen tahansa kanssa.

On myös tärkeää että tandemparin osapuolet todella puhuvat toistensa tandemkieltä äidinkielenään. Joskus ihmiset ilmoittavat voivansa käyttää "äidinkielenään" esim. kieltä, jota he ovat opiskelleet tai käyttäneet paljon. Tämä ei kuitenkaan ole tarkoitus, sillä vaikka kieltä osaisi hyvinkin, ei siinä kuitenkaan ole samaa kielikorvaa ja erilaisten sävyerojen hallintaa kuin äidinkielessä. Jotta tandemia voidaan käyttää esim. lukio- ja yliopisto-opintojen täydentäjänä onkin tärkeää, että toisena osapuolena on kielen syntyperäinen puhuja. Tietenkin on olemassa myös täysin kaksikielisiä ihmisiä, mutta he ovat yleensä oppineet molemmat kielet rinnakkain jo lapsuudessaan.

Toisen tukeminen ja korjaaminen

Koska tandemyhteistyön tavoitteena on oppiminen, on virheisiin kiinnitettävä huomiota, ettei niitä toistaisi. Parin tehtävänä on auttaa tässä sovitulla tavalla. Vaikka kyse on aidosta kommunikaatiosta, on kiinnitettävä huomiota myös muotoseikkoihin, ei ainoastaan sisältöön. Keskustellessaan tandemparit unohtavat tämän helposti ja keskittyvät vain keskustelun sisältöön. Vaikka ymmärretyksi tuleminen olisikin tärkeintä, täytyy myös kielivirheisiin kiinnittää huomiota, jotta niitä oppisi välttämään.

Virheiden korjaaminen on hyvä ottaa puheeksi kurssin alussa ja kehottaa osallistujia keskustelemaan asiasta tandemparin kanssa yhteistyön alkaessa. Myös virheiden korjaamisessa tulee ottaa huomioon itseohjauksen periaate: molemmat saavat päättää itse, kuinka haluavat tandemparin korjaavan heidän virheitään, eikä näiden tapojen tarvitse olla samat molemmilla kielillä. On myös hyvä muistuttaa osallistujia siitä, ettei heidän tandemparinsa välttämättä aina osaa selittää kielen sääntöjä, mutta osaa silti sanoa, milloin toinen tekee virheen.

Virheiden korjaamisen lisäksi voi parille antaa myös positiivista palautetta esimerkiksi hyvin sujuneen tapaamisen jälkeen. Lisäksi osapuolet voivat aina välillä keskustella yhdessä edistymisestään ja auttaa toisiaan arvioimaan kielitaitonsa kehitystä.

3 KUKA VOI OSALLISTUA TANDEMIIN ?

Katri Karjalainen & Ulrica Taylor

Tandem on kaikille avoin oppimismuoto, mutta jotta tandemoppiminen toimisi mahdollisimman hyvin, tulisi osallistujien hallita ainakin perusteet opettelemastaan kielestä. Osallistujilla täytyy siis olla sellaiset taidot, jotka mahdollistavat kommunikoimisen ainakin perustasolla. Kahden aloittelijan muodostamia pareja tulisi välttää, koska heillä ei ole yhteistä tukikieltä. Tandemkieltään hyvin osaavan ja lähestulkoon aloittelijan yhteistyö sen sijaan voi toimia. Tällöinkin on tärkeää pitää kiinni vastavuoroisuuden periaatteesta, toisin sanoen molempiin kieliin on käytettävä yhtä paljon aikaa, jotta molemmat osapuolet tuntevat hyötyvänsä yhteistyöstä.

Tandemoppiminen sopii oikeastaan kaikille, jotka osaavat ainakin alkeet siitä kielestä, jota haluavat opetella sekä haluavat oppia kieltä käyttämällä sitä.

Perustaidot tandemkielessä ovat tarpeelliset, jotta sillä voi kommunikoida. Koska tarkoituksena on jakaa aika tasan kielten kesken, täytyy ainakin ymmärtää yksinkertaisia repliikkejä sekä pystyä ilmaisemaan itseään tandemkielellä. Jopa aloittelijat ovat onnistuneet tandemopiskelussa, mutta silloin molemmilta osapuolilta vaaditaan paljon työtä, ja tandemkieltään vain vähän osaavan tulisi opetella sitä myös tandemkurssin ulkopuolella. Jos tandemkieltä osaa heikosti, vaaditaan sekä itseltä että parilta paljon, jotta yhteistyö onnistuisi. Tällöin parilla tulisi olla hyvät taidot omassa tandemkielessään, jotta osapuolet pystyvät kommunikoimaan edes toisella kielellä. Tällaisessa tilanteessa vahvempaa kieltä käytetään tukikielenä, jonka avulla voidaan tarkistaa, että on ymmärretty oikein ja jonka avulla selvitetään vaikeita kohtia. Tämä sopii kuitenkin vaativuutensa takia vain erittäin motivoituneille tandemoppijoille. Tandemparia ei tule muodostaa kahdesta aloittelijasta, koska silloin kumpaakaan kieltä ei voi käyttää tukikielenä ja kommunikaatio on mahdotonta.

Myös ne, joilla on jo hyvät taidot tandemkielessään, voivat oppia sitä parin kanssa, jonka taidot omassa tandemkielessään ovat heikommät. Molemmilla on toistensa tandemkielet äidinkielenään ja he osaavat äidinkieltään paremmin kuin sitä toisena kielenään opetelleet.

Voidakseen osallistua tandemiin ei tarvitse olla äärimmäisen ulospäin suuntautunut. Useinhan on helpompi alkaa puhua vierasta kieltä vain yhdelle kuuntelijalle kuin isolle ryhmälle. Tandemissa täytyy kuitenkin olla valmis puhumaan, sekä tandemkielellä että äidinkielellä, pystyä tekemään aloitteita ja viemään keskustelua eteenpäin. Jos toinen parista joutuu koko ajan kyselemällä ja tekemällä aloitteita ponnistelemaan pitääkseen keskustelun käynnissä saamatta vastakaikua toiselta,

yhteistyö tuskin toimii. Tämä liittyy vastavuoroisuuden periaatteeseen: molempien pitää sekä hyötyä yhteistyöstä että panostaa siihen omalta osaltaan.

Hyvän tandemparin ominaisuuksia

1. Ymmärtämys

Toisen tavoitteiden ymmärtäminen ja halu tukea näiden tavoitteiden saavuttamista omien kykyjensä mukaan.

2. Hyväksyminen

Toisen hyväksyminen yksilönä, joka päättää itse oppimisestaan, tavoitteistaan sekä työtavoistaan. Myös toisen mielipiteiden ja tunteiden huomioon ottaminen, aivan kuten kaikessa ihmisten välisessä kanssakäymisessä.

3. Yhteistyökyky

Kyky keskustella kieltä opiskelevan kanssa, auttaen tarvittaessa, mutta antaen toiselle aikaa muotoilla sanomansa. Toisen auttaminen tämän toivomalla tavalla.

4 KURSSIMALLI: FinTandem

Katri Karjalainen & Ulrica Taylor

Tandemperiaatteiden pohjalta on tehty monenlaisia tandemkursseja parin viikon intensiivisestä kokopäiväopiskelusta kokonaisen lukukauden tai -vuoden kestäviin kursseihin. Vaasassa aloitettiin tandemkurssin kehittäminen syksyllä 2002, jolloin kurssiin kuului parin etsiminen, yksi infotilaisuus lukuvuoden alussa ja palautteen kerääminen lukuvuoden lopussa. Seuraavana lukuvuonna osallistujille tarjottiin FinTandemkäsikirja, jonka tarkoituksena oli auttaa heitä pääsemään alkuun yhteistyössään parinsa kanssa. Yhteisten tapaamisten lukumäärää kasvatettiin kolmeen. Kolmantena lukuvuonna yhteistapaamisia järjestettiin neljä, ja neljännessä lukuvuodesta asti niitä on ollut viisi, mikä on kokemustemme mukaan sopiva määrä.

Parin etsiminen

FinTandemiin ilmoittautumisesta emme ole perineet mitään maksua, vaan kurssimaksu laskutetaan vasta parin löydyttyä. Parin etsinnässä on kiinnitettävä huomiota moniin asioihin, sillä vaikka kieltä voi periaatteessa harjoitella kenen tahansa kanssa, on yhteistyön toimiminen käytännössä hyvin paljon kiinni siitä, että parin osapuolet tulevat toimeen ja viihtyvät keskenään. Tämän vuoksi heistä kerätään taustatietoa, ja he saavat esittää myös toivomuksia. Seuraavassa hieman lisää valintaperiaatteista.

1. Ikä

Suunnilleen saman ikäiset parit tulevat yleensä parhaiten toimeen, vaikei samanikäisyys olekaan ehdoton vaatimus. Ikä on merkittävämpi tekijä nuorille, sillä ero 17-vuotiaan lukiolaisen ja 19-vuotiaan, kotoa muuttaneen opiskelijan välillä on melko suuri, mikä näkyy myös puheenaiheissa. Myöhemmällä iällä ei muutamalla vuodella ole enää niin väliä, vaan esimerkiksi 5–10 vuoden ikäeroa tuskin huomaa.

2. Sukupuoli

Monet tuntevat olonsa varmemmaksi harjoitellessaan kieltä samaa sukupuolta olevan kanssa ja puheenaiheita löytyy helpommin. Toisaalta on erittäin hyvin toimivia FinTandempareja, joiden osapuolet ovat eri sukupuolta. Jotkut myös toivovat toista sukupuolta olevaa paria, mikä otetaan huomioon paria valitessa. Koordinaattorin ei kuitenkaan tule alkaa toimia deittipalveluna.

3. Harrastukset ja ammatti/koulutus

Samanlaiset harrastukset tai sama koulutus- tai työtausta lisää yhteisten kiinnostuksen kohteiden ja puheenaiheiden määrää. Harrastukset ovat näistä tekijöistä selvimmin yhdistävä tekijä.

4. Asuinpaikka

Lähekkäin asuvien henkilöiden on puhtaasti käytännöllisistä syistä helpompi tavata toisiaan. Kaikilla ei ehkä ole autoa, eivätkä he siksi pääse tapaamisiin. Kun meillä on ollut osallistujia eri kunnista, olemme pyrkineet ottamaan myös asuinpaikan huomioon pareja muodostettaessa. Joskus tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, eikä pitkä välimatka ole ongelma, jos motivaatio tavata on korkea. On olemassa esimerkkejä hyvin toimivista FinTandem-pareista, joissa parin osapuolet ovat matkustaneet jopa tunnin tapaamisiin joka viikko. Usein he ovat vuorotelleet matkustamisessa. Vastavuoroisuuden periaate pätee myös tässä!

Yhteistapaamiset

Yhteistapaamisten tarkoituksena on tukea osallistujien parityöskentelyä, antaa heille opastusta ja vinkkejä sekä mahdollisuus tavata muita FinTandem-pareja. Yhteistapaamiset on jaettu tasaisesti pitkin lukuvuotta, kaksi syys- ja kolme kevätlukukaudelle. Tapaamisten ajankohtia voi toki muuttaa sopimaan järjestävän tahon muuhun toimintaan. Alla lyhyt kuvaus yhteistapaamisista, lisää luvussa 5.

1. Infotilaisuus

Ensimmäinen yhteistapaaminen järjestetään lokakuun alkupuolella. Tavoitteena on, että ilmoittautumisista suurin osa tulee syyskuussa, jolloin parien etsimisen voi aloittaa ennen ensimmäistä yhteistapaamista. Osallistujille voi mielellään ilmoittaa heille löydetyistä parista noin viikkoa ennen yhteistapaamista, jolloin yhteistapaaminen on heille luonteva tilaisuus tulla kuulemaan lisää FinTandemista ja samalla tavata parinsa ensimmäistä kertaa. Tilaisuus toimii kuitenkin samalla tiedotustilaisuutena niille, jotka eivät ole vielä saaneet paria sekä muillekin kiinnostuneille, jotka eivät ole vielä ilmoittautuneet kurssille.

2. Vinkkejä harjoituksista ja aktiviteeteista

Toinen yhteistapaaminen järjestetään joulukuussa, jolloin suurin osa lukuvuoden osallistujista on yleensä jo saanut parin. Tässä tilaisuudessa kerrotaan erilaisista aktiviteeteista ja harjoituksista tarkemmin. Samat asiat on pääpiirteittäin otettu lyhyesti esille myös osallistujille jaetussa FinTandemkäsikirjassa.

3. Ryhmäkeskustelu

Kolmas tapaaminen on hyvä järjestää tammikuun puolivälin paikkeilla. Monet parit ovat pitäneet taukoa joulunpyhien aikaan, ja yhteistapaaminen on hyvä keino saada tapaamiset taas käyntiin, ettei tauosta tule lopullista. Tässä tapaamisessa kurssilaiset saavat keskustella toistensa kanssa ryhmissä ja vaihtaa kokemuksia.

4. Peli-ilta

Neljännessä yhteistapaamisessa maaliskuussa nauru raikaa kun kurssilaiset pääsevät kokeilemaan erilaisia pelejä, joiden avulla voi hauskaalla tavalla kehittää kielitaitoaan. Esillä on useita eri pelejä, joita voi pelata. Samalla tapaaminen on hyvä tilaisuus tutustua muihin FinTandem-pareihin, ja miksei vaikka sopia yhteisestä tapaamisesta esimerkiksi pelien parissa.

5. Piknikki

Lukuvuosi päätetään toukokuussa piknikillä, hyvällä säällä ulkona ja huonolla säällä sisätiloissa. Kurssilaiset saavat ottaa mukaan eväitä, mielellään tietenkin yhdessä parinsa kanssa. Niitä syödessä voi jutustella muidenkin osallistujien kanssa. Koordinaattoreille tämä on hyvä tilaisuus kerätä palautetta, niin kysymyslomakkeella kuin suullisestikin.

FinTandem-käsikirja

Käsikirjan tarkoituksena on auttaa FinTandem-kurssille osallistuvia pääsemään alkuun yhteistyössä parinsa kanssa. Kirja sisältää tietoa tandemperiaatteista, vinkkejä harjoituksiksi, tietoa yleisestä kielitutkinnosta ja päiväkirjamallin, jonka avulla voi suunnitella ja seurata omaa oppimistaan. Käsikirjaa on kehitetty vuosien aikana täyttämään tiedontarvetta.

Yksilöllinen tuki

Kurssilaisilla on koko lukuvuoden ajan mahdollisuus saada yksilöllistä tukea ja neuvoja kurssikoordinaattoreilta joko yhteistapaamisten yhteydessä, puhelimitse tai sähköpostilla. On tärkeää muistuttaa heitä siitä ja saada kynnys yhteydenottoon mahdollisimman matalaksi. Muuten voi käydä niin, että pienikin ongelma yhteistyössä parin kanssa lopettaa tapaamiset kokonaan, vaikka tilanne olisi voitu ratkaista keskustelemalla siitä koordinaattorin johdolla. Koordinaattori toimii myös tarvittaessa välittäjänä ongelmatilanteissa, jos toinen parista esimerkiksi lakkaa vastaamasta yhteydenottoihin, ei ilmesty tapaamisiin tms.

5 YHTEISTAPAAMISET

Ulrica Taylor

Miksi yhteistapaamisia?

Jo aloittaessamme FinTandem-projektia syksyllä 2002 ajattelimme, että voisi olla hyvä koota osallistujat yhteisiin tapaamisiin muutaman kerran vuodessa kertoaksemme heille kuinka voi työskennellä tehokkaasti ja tarjotaksemme heille tukea opintojen kanssa. Ensimmäisen vuoden lopussa kerätyssä arvioinnissa tapaamisten tärkeys tuli selvästi esille. Useimmat osallistujat toivoivat lisää yhteistapaamisia. Yhteistapaamisten määrää kasvatettiin ensimmäisen vuoden yhdestä ensin kolmeen ja sitten viiteen tapaamiseen vuodessa - määrään, joka on osoittautunut sopivaksi.

Kaikki asiat käydään yhteistapaamisissa läpi suomeksi ja ruotsiksi sekä tarvittaessa englanniksi. Olemme joskus ehkä seuranneet tätä menettelytapaa liiankin tarkasti, mistä on tullut kritiikkiä. Monet kurssille osallistuvat osaavat kaikkia kolmea kieltä ja heidän mielestään kertaus, joskus kahteenkin kertaan, on pitkästyttävää. Tätä voi kuitenkin perustella sillä, että samalla saa ylimääräisen tilaisuuden harjoitella tandemkieltään. Mahdollinen ratkaisu on sanoa asiat tiivistetympin toisella kielellä tai esittää kirjallinen tiivistelmä (esim. piirtoheitinkalvot) yhdellä kielillä. Kielien kanssa voi vuorotella, niin että yksi osa on kirjallisesti ruotsiksi, seuraava suomeksi jne. Yksi mahdollisuus on myös varmistaa, osaavatko kaikki sekä suomea että ruotsia niin hyvin, että yhden osan voi käydä läpi pelkästään suomeksi, seuraavan pelkästään ruotsiksi jne.

Kaikki eivät luonnollisestikaan tarvitse yhteistapaamisia vaan pärjäävät hyvin itsenäisesti parinsa kanssa, mutta monille yhteistapaamiset ovat tapa saada lisää motivaatiota sekä ideoita yhteistyöhönsä parinsa kanssa.

Jokaisessa yhteistapaamisessa on hyvä muistuttaa tulevista yhteistapaamisista, milloin ja missä ne järjestetään sekä niiden sisällöstä. Hyvä käytäntö on myös aina muistuttaa kurssilaisia yhteistapaamisista hyvissä ajoin, esim. sähköpostilla. Me olemme kehottaneet heitä ilmoittautumaan tapaamisiin etukäteen. Tämä on hyvä tapa saada yhteys kurssilaisiin ja saada heidät samalla sitoutumaan tulemaan yhteistapaamisiin. Samalla saadaan tietää suunnilleen tulossa olevien lukumäärä, mikä helpottaa tapaamisen suunnittelua esim. tilan koon ja kopioitavan aineiston suhteen.

Muistakaa myös kerätä osallistujalistat yhteistapaamisista. Niitä voidaan tarvita järjestäjän tilastoihin ja myös tiettyjen ryhmien opintoihin. Esim. osalle opiskelijoista yhteistapaamiset ovat pakollisia ja siksi niihin osallistuminen täytyy voida varmistaa.

Yhteistapaaminen I – tietoa menetelmästä

Olemme perinteisesti järjestäneet ensimmäisen yhteistapaamisen lokakuun alussa. Tällöin meillä on tarpeeksi aikaa tiedottaa kurssista sekä yhteistyötahoillemme että muulle yleisölle ja saada kokoon tarpeeksi ilmoittautumisia. Ensimmäisellä yhteistapaamisella on monta tarkoitusta:

- tarjota kurssilaisille tilaisuus tavata parinsa ensimmäistä kertaa
- kertoa menetelmästä sekä erilaisista työskentelytavoista
- markkinoida kurssia

Ensimmäisessä yhteistapaamisessa on mukavana jännitysmomenttina se, etteivät kurssilaiset ole ennen sitä yleensä vielä ehtineet tavata ja tutustua toisiinsa. Yhteistapaamisessa he saavat FinTandem-käsikirjan ja nimilapun. Nimilappu kiinnitetään näkyville ja varsinaisen info-osuuden loputtua he voivat etsiä parinsa. Niitä osallistujia, joille on jo ilmoitettu heille löytyneen parin, on myös kehoitettu sopimaan yhdessä parinsa kanssa yhteistapaamiseen tulemisesta. Voi kuitenkin käydä niin, ettei toinen parista pääse paikalle, mutta tämä ei haittaa. Niille, jotka eivät pääse tähän yhteistapaamiseen, lähetetään FinTandem-käsikirja postitse. Kaikki kurssilaiset saavat myös kirjeen, jossa on parin yhteystiedot, ja jos he eivät tule ensimmäiseen yhteistapaamiseen, on heidän vastuullaan sopia kahdenkeskisestä, ”oikeasta” tapaamisesta parinsa kanssa. Kurssilaisia pyydetään täyttämään päiväkirjan FinTandem-käsikirjan sivut 13–14, lähtötaso- ja tavoitteet, ennen ensimmäistä tapaamista parin kanssa, jotta he voisivat käydä ne yhdessä läpi yhteistyönsä aluksi.

Ensimmäisen yhteistapaamisen perimmäinen tarkoitus on kertoa, kuinka tandemoppiminen toimii. Käymme läpi seuraavat asiat:

- hankkeen tausta
- mitä tandemoppiminen on ja miksi suositlemme sitä
- periaatteet (ks. Luku 2)
- kuinka käyttää FinTandem-käsikirjaa
- päiväkirja ja sen käyttäminen
- yleiset kielikokeet ja niihin valmistautuminen
- käytännön järjestelyt
- seuraava yhteistapaaminen (aika, paikka, sisältö)

Olemme myös käyttäneet ensimmäistä yhteistapaamista markkinointitilaisuutena. Kaikki FinTandemista kiinnostuneet ovat tervetulleita kuuntelemaan mistä siinä on kyse, ja jos he edelleen ovat kiinnostuneita tapaamisen jälkeen, he voivat ilmoittautua kurssille sen lopussa.

Yhteistapaaminen II – toimintamuodot

Toisen yhteistapaamisen alussa voi nopeasti kerrata tandemoppimisen periaatteet, mutta varsinaisena tavoitteena on antaa kurssilaisille esimerkkejä mahdollisimman monista toimintamuodoista, joita he voivat käyttää tapaamisissaan parinsa kanssa.

Katso liite 1 toimintamuodoista, joista kerromme. Kyse on lähinnä inspiraatiosta, joka auttaa kurssilaisia suunnittelemaan tapaamisiaan etukäteen ja antaa ideoita siihen, mitä he voivat tehdä tavatessaan. Jos he eivät tunne saavuttavansa keskusteluissaan mitään uutta, tarjoamme heille erilaisia mahdollisuuksia vaihteluun tapaamisten sisällöissä. Olemme myös antaneet heille listan hyödyllisistä linkeistä Internetissä.

Yhteistapaaminen III – kokemusten vaihto ryhmissä

Kolmas yhteistapaaminen on ollut arvostetuin. Silloin osallistujat kootaan ryhmiin äidinkielen perusteella (suomi, ruotsi, englanti – riippuen siitä, mikä heidän äidinkieltensä on tai mitä näistä kolmesta he osaavat parhaiten). Ryhmiin kuuluu 4-6 ihmistä. Ohjeistamme ryhmiä valitsemaan sihteerin, keskustelemaan ja merkitsemään muistiin keskustelun pääkohdat. Annamme heille keskustelun pohjaksi kysymyksiä (liite 2, kaikilla kolmella kielellä). On hyvä antaa ryhmille aikataulu ja aina välillä muistuttaa heitä siitä, koska muuten osa ryhmistä ei välttämättä ehdi viittä ensimmäistä kysymystä pitemmälle. Jotkut ryhmät saattavat myös tarvita kannustusta keskustelussaan. Olisi hyvä, jos koordinaattorit kiertäisivät ryhmissä seuraamassa keskustelua sekä vastaamassa mahdollisiin kysymyksiin.

Lopussa jätämme aina aikaa (20-30 min) yhteenvedolle. Olemme käyneet läpi kysymyksen kerrallaan ja pyytäneet ryhmiä vuorotellen kertomaan, mitä he ovat siitä keskustelleet. Lisäksi tapanamme on kääntää yhteenvedot toisille kielille, jotta kaikki ymmärtäisivät vastaukset

Kolmas yhteistapaaminen on järjestetty tammikuussa, koska silloin useimmat parit ovat jo päässeet kunnolla vauhtiin ja heillä on kokemuksia, joista keskustella. Vastaavasti heillä voi myös olla tarvetta saada tukea toisilta, jos heidän yhteistyönsä parin kanssa ei ole sujunut aivan ongelmitta. He voivat saada uusia ideoita, jotka auttavat kääntämään yhteistyön parin kanssa myönteisempään suuntaan. Selvimmin näiden keskustelujen aikana on kuitenkin tullut esiin hyviä kokemuksia. Kurssilaiset oikein pursuavat intoa siitä, kuinka nerokas menetelmä on ja kuinka hyvin se sopii juuri heille.

Yhteistapaaminen IV – peli-ilta

Neljäs yhteistapaaminen on järjestetty maaliskuussa, ja sen tavoitteena on esitellä osallistujille erilaisia pelejä, jotka tukevat kielenoppimista. On erityisen tärkeää, että osallistujat ilmoittautuvat tähän tapaamiseen etukäteen, jotta koordinaattorit voivat varata tarpeeksi pelejä ja järjestää tapaamistilan huonekalut tarkoituksenmukaisesti. Lähettäessämme kutsut peli-iltaan kannustamme pareja tulemaan yhdessä, vaikka tietenkin on mahdollista tulla myös ilman omaa paria.

Meillä on tapana pöydät ja tulit siten, että 4-6 ihmistä istuu saman pöydän ympärillä. Lukumäärän ei tarvitse olla parillinen, mutta jokaisessa pöydässä on oltava molempien kielten äidinkielistä puhujia. Tapaamisen alussa on tärkeää antaa tarkat

ohjeet. Kaikki pelit esitellään ja säännöt selitetään mahdollisimman yksinkertaisesti ja lyhyesti samalla kun kerrotaan, miten pelin avulla voi harjoitella kieliä. Ohjeet ovat tärkeitä, jottei joutuisi kiertämään selittämässä sääntöjä kaikille.

Tarkoituksena on, että osallistujat saavat kokeilla mahdollisimman monta peliä illan aikana. Tämän vuoksi on annettava myös ohjeita siitä, miten ja milloin pelejä vaihdetaan. Pelejä voi vaihtaa esim. 15–20 minuutin välein tai silloin kun se sopii pelaajille. On tärkeää, että pari pöytää on koko ajan vapaina, ettei kukaan jää ilman pelipaikkaa vaihdoissa.

Meillä on ollut peleinä *Alias*, *Trivial Pursuit*, *Suomi-peli*, *Alfapet*, *A-Ö*, *Arvaa kuka?* ja tandempeli, joka löytyy Bochumin tandem-serveriltä (<http://www.slf.ruhr-uni-bochum.de/tandem/sve/0103-sve.html>). Tandempeli on käännetty monille kielille, mutta ei suomeksi. Suomenkielinen versio pelistä liitteessä 3. Olemme kopioineet pelin kaikille peli-iltaan ilmoittautuneille, joten he ovat saaneet sen mukaansa kotiin pelatakseen sitä uudelleen FinTandem-parinsa kanssa.

Olemme myös toivottaneet kurssilaiset tervetulleiksi tapaamaan pariaan opiston kahvilassa, jolloin he voivat halutessaan lainata pelejä. Tämä palvelu on helppo järjestää, ja kurssilaiset arvostavat sitä. Voitte myös ottaa selvää, onko paikallisessa kirjastossa tarjolla vastaavia pelejä.

Yhteistapaaminen V – lopetus ja arviointi

Viimeinen yhteistapaaminen on eräänlainen yhteenveto FinTandem-seikkailulle. Tämä melko vapaamuotoinen tapaaminen on järjestetty toukokuussa yhteisen piknikretken muodossa. Kaikki ottavat mukaansa omat eväät (miehellään yhdessä parin kanssa). Piknikin yhteydessä keräämme myös arviointilomakkeen (ks. liite 4), joka osallistujia on pyydetty täyttämään etukäteen. Lomakkeita voi myös jakaa täytettäväksi piknikin aikana. Keskustelemme myös piknikin aikana myönteisistä ja mahdollisista kielteisistä kokemuksista, joita kurssi on tarjonnut. Myös niitä kurssilaisia, jotka eivät pääse osallistumaan yhteistapaamiseen, pyydetään täyttämään arviointilomake. Kannustaaksemme mahdollisimman monia palauttamaan arviointilomakkeen olemme arponeet sen palauttaneiden kesken ilmaisen kurssin opistolla seuraavaksi lukuvuodeksi. Vinkkinä mainittakoon, että on hyvä olla myös varasuunnitelma siltä varalta, ettei sää suosi piknikkiä. Tähän asti meillä on kuitenkin ollut onnea sään suhteen keväisillä FinTandem-piknikeillämme.

6 YHTEISTYÖ – KENEN KANSSA? KUINKA?

Ulrica Taylor

Kun opisto tai koulu aloittaa tandemoppimiseen perustuvan kurssin, on tärkeää, ettei sitä tehdä yksin vaan yhteistyössä muiden tahojen kanssa. Näin rakennetaan toiminnalle laaja pohja. Yhteistyömahdollisuuksia on varmasti monia, mutta antaaksemme ideoita yhteistyöverkostojen rakentamiseen kerromme niistä, joita me olemme kehittäneet.

Koska Vaasassa on paljon opiskelijoita ja monia eri koulutusasteiden kouluja, on meille luonnollista kehittää yhteistyötä eri tavoin eri koulujen kanssa. Yhteistyö suomenkielisen sisaropiston, Vaasa-opiston, kanssa on ollut itsestäänselvyys. He ovat auttaneet markkinoinnissa, erityisesti niiden keskuudessa, jotka ovat lukeneet ruotsia heidän kursseillaan ja ovat siis saattaneet olla kiinnostuneita täydentämään opintojaan FinTandemissa.

Koska aloite tandemoppimiseen on tullut professori Christer Laurénilta Vaasan yliopistosta, on yliopisto ollut toinen luonteva yhteistyökumppani. FinTandemia on tarjottu kieliopintojen täydentämiseen erityisesti ruotsin kielen sekä kielikylvyn pääaineopiskelijoille, mutta kurssia on myös markkinoitu lukuvuoden alussa tuutoreiden kautta, jolloin tieto on saatu kaikille uusille opiskelijoille.

Yhteistyö on edennyt niin pitkälle, että Vaasan yliopiston pohjoismaisten kielten laitoksen opiskelijat voivat suorittaa ruotsin kielen kieliharjoittelun FinTandem-kurssilla. Heidän osallistumiselleen on tarkat säännöt: pakollinen osallistuminen yhteistapaamisiin, päiväkirjan kirjoittaminen tapaamisista parin kanssa ja tietty tuntimäärä tapaamisia tandemkielellä. Korostamme, ettei kurssin järjestäjä vastaa kurssin hyväksymisestä opintoihin, vaan tämä on heidän oppilaitoksensa päätös ja tehtävä.

Myös muiden korkeakoulujen/yliopistojen kanssa on ollut hedelmällistä yhteistyötä. Olemme joka syksy lähettäneet kurssista tiedotteen Åbo Akademin ja Svenska handelshögskolanin Vaasan yksiköiden, Vaasan yliopiston ja ammattikorkeakoulujen opettajille Vaasan korkeakoulukonsortion kautta. Tieto kurssista on välitetty opiskelijoille oppilaskuntien sähköpostilistojen kautta.

Myös kaupungin lukiot ovat olleet mukana melkein alusta asti. Jotta kurssin saa hyväksytyä opintoihinsa, vaaditaan tietty tuntimäärä raportoituja tapaamisia ja täytetty oppimispäiväkirja (liitteenä kurssilaisille tarkoitettussa FinTandem-käsikirjassa). Lukioissa olemme kertoneet FinTandemista opettajien kokouksissa, aamunavauksissa ja erityisissä opiskelijoille tarkoitetuissa tiedotustilaisuuksissa. Liitteessä 5 on opiskelijoille suunnattua aineistoa. Olemme myös kirjoittaneet hieman

laajemman tiedotteen (liite 6), jota olemme jakaneet yhteistyökoulujen opettajille. Samaa tiedotetta on käytetty myös uusien kontaktien luomisessa, eli lähetetty rehtoreille mahdollisiin yhteistyökouluihin. Uusille yhteistyötahoille voi myös lähettää tiedotteen siitä, miten yhteistyön kurssin hyväksymisestä opintoihin voi järjestää (liite 7)

Parantaaksemme nuorien mahdollisuutta saada FinTandem-pari olemme laajentaneet yhteistyötä myös vaasalaisiin kansanopistoihin ja ammattikouluihin. Kristillisen kansanopiston (Evangeliska folkhögskolan i Österbotten) kautta tavoitamme myös suuren määrän maahanmuuttajia, jotka voivat tarjota eksoottisempia kieliä FinTandemiin, samalla kun he saavat hyvän mahdollisuuden luoda luonnollisia kontakteja suomalaiseen/suomenruotsalaiseen kulttuuriin.

Menestyksestä yhteistyötä on ollut myös Vaasan kaupungin kanssa. Tämä on tarjonnut FinTandem-kurssin työntekijöilleen samalla kun he ovat osittain voineet osallistua kurssille työajan puitteissa. Tämä on koskenut ainoastaan suomen ja ruotsin kielen opintoja, ja käytäntö kulkee käsi kädessä uuden kielilainsäädännön kanssa. Katso liite 8 Vaasan kaupungin säännöistä kurssille osallistumisesta.

Vaasan naapurikunnassa Mustasaassa kieliryhmien välinen tilanne on päinvastainen kuin Vaasassa. Ruotsinkieliset ovat Mustasaassa enemmistönä, joten ajattelimme yhteistyön olevan hyvä idea. Yhteistyö Mustasaaren aikuisopiston kanssa aloitettiin keväällä 2006. Markkinointi on osin yhteistä, ja yhteistapaamiset järjestetään molemmissa opistoissa. Mustasaassa asuvat kurssilaiset maksavat kurssimaksun Mustasaaren aikuisopistolle ja vaasalaiset Vaasan arbikselle. Muiden kuntien asukkaista puolelle lähetetään lasku aikuisopistolta ja puolelle arbikselta. Myös Mustasaaren kunnan työntekijät tulevat olemaan mukana hankkeessa, vaikkakin hieman eri tavoin kuin Vaasan kaupungin työntekijät. Tähän ei ole olemassa sääntöjä, vaan jokainen koulu tai muu taho voi olla mukana yhteistyössä omiin tarpeisiinsa sopivalla tavalla.

7 MARKKINOINTI

Ulrica Taylor

Jotta FinTandem toimisi, tarvitaan tarpeeksi suuri pohja, ts. monia ilmoittautuneita, jotta kaikille löydettäisiin mahdollisimman sopiva pari. Jotta mukaan saataisiin tarpeeksi paljon ilmoittautuneita, tarvitaan tehokasta markkinointia kaikille tahoille. Kaksikielisessä kunnassa on myös erittäin tärkeää saavuttaa molemmat kieliryhmät yhtä hyvin. Tässä käytetään paikallisia radiokanavia ja lehtiä, sekä suomen- että ruotsinkielisiä. Tiedotelehtisiä ja -julisteita voi laittaa esille eri infopisteisiin kouluissa, kirjastoissa, kirjakaupoissa jne. Liitteessä 5 esimerkki valmistamastamme tiedotelehtisestä.

Otettaessa yhteyttä kouluihin kannattaa aina järjestää ensimmäinen tiedotustilaisuus rehtoreille ja opettajille ja vasta sitten opiskelijoille. On tärkeää, että koko koulu on mukana hankkeessa, ja tietenkin erityisen tärkeää on saada kielten opettajat innostumaan siitä. Kun tapaa opettajia ja rehtoreita, on hyvä suullisen esityksen lisäksi jakaa havainnollistavaa ja mielenkiinnon herättävää kirjallista materiaalia. Opettajille ja rehtoreille jaettu tiedote on liitteessä 6.

Opiskelijoille kannattaa kertoa FinTandemista mahdollisimman konkreettisesti. Myös esityksen visuaalista puolta kannattaa miettiä; piirtoheitinkalvoissa tai PowerPoint-esityksessä voi keskittyä tärkeimpiin asioihin ja samalla jakaa tiedotelehtisiä. Voi myös olla hyvä ottaa mukaan ilmoittautumislista (ks. Liite 9) niille, jotka innostuvat asiasta niin, etteivät tarvitse miettimisaikaa. Tärkeintä on, että kuulijat tietävät keneen ottaa yhteyttä mietittyään asiaa.

Tiedotusta suunnitellessa kannattaa valmistella ammattimainen lehdistötiedote.

Hyvä tiedote:

- sisältää uutisen – ei ole mainos
- herättää kohderyhmän kiinnostuksen (ketkä muodostavat kohderyhmän?)
- saavuttaa kohderyhmän (mietä mikä kanava sopii tähän parhaiten: radio, sanomalehdet, ilmoitustaulut jne.)
- on kielellisesti ja ulkonäöltään selkeä
- tärkein asia ensin
- sisältää aloituspäivän (tms.) ja yhteystiedot lisätiedon kysymiseen
- käyttää kuvia tarkoituksenmukaisesti ("yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa".)
- ajoitus on oikea

Kun lähettää tiedotteen lehdistölle on hyvä valmistella asiaa etukäteen miettimällä mielenkiintoisia henkilöitä haastateltaviksi, jotta toimittajat tuntevat saavansa ilman

liikaa vaivaa aikaan kiinnostavan jutun. Esimerkki lehdistötiedotteesta on liitteessä 10.

8 ILMOITTAUTUMISET JA TIETOKANTA

Ulrica Taylor & Pia Sandås

Excel-tiedosto tietokantana

Ensimmäisinä vuosina käytimme Excel-tiedostoa ilmoittautumisten käsittelyyn tarkoitettuna tietokantana. Pääasiallinen vastuu tietojen viemisestä tietokantaan oli koordinaattoreilla, mutta myös kansliahenkilökunta pääsi siihen sisäisen verkon kautta.

Kysyimme osallistujilta seuraavia tietoja, jotka kerättiin tietokantaan:

- **nimi**
- **osoite**
Osoitetta tarvitaan esim. lähetettäessä FinTandem-käsikirja ja lasku opiskelijalle sekä opiston opiskelijarekisteriin. Osoitteen avulla myös asuinpaikka voidaan ottaa huomioon pareja muodostettaessa. Jos parin osapuolet asuvat kovin kaukana toisistaan, täytyy ehkä ottaa selvää, onko heidän käytännössä mahdollista tavata.
- **puhelinnumero**
- **sähköpostiosoite**
Sähköpostista on tullut vuosien mittaan, erityisesti osallistujamäärän kasvun takia, kätevin keino välittää tietoa kurssilaisille. Niihin kurssilaisiin, jotka käyttävät sähköpostia vain harvoin tai eivät lainkaan, pidetään yhteyttä puhelimitse tai tavallisen postin avulla.
- **äidinkieli**
Äidinkieli on kieli, jonka kurssille osallistuvat antavat vaihtokauppaan tandemkieltä vastaan. On erittäin tärkeää, että kyseessä todella on äidinkieli, eikä kieli, jota osaa melko hyvin. Täytettäessä tietokantaa on tärkeää merkitä kielet aina samalla tavalla, ei vaihtelevasti esim. joskus *suomi* ja joskus *su*. Yhtenäinen käytäntö helpottaa tiettyä kieltä puhuvan henkilön etsimistä pikasuodattimen avulla. Sama pätee myös tandemkielen kirjaamiseen.
- **tandemkieli**
Tässä ilmoitetaan kieli tai kielet, joita henkilö haluaa oppia. Jotkut osallistujat ovat kiinnostuneita oppimaan useampaa kuin yhtä kieltä. Etsiessä kieliä pikasuodattimen avulla on tärkeää muistaa, että jotkut ovat ilmoittaneet useamman kielen.

- **syntymävuosi**
Syntymävuosi on tärkeä tieto, koska pyrimme etsimään suunnilleen samanikäisiä pareja.
- **ammatti**
Osa ilmoittautuneista on toivonut samalla alalla työskentelevää paria, minkä takia tämä kenttä on hyvä olla mukana. Muutenkin on hyvä katsoa samantapaisia ammatteja pareja muodostettaessa. Tässä meillä on ollut vaihtoehtona myös *opiskelija*.
- **harrastukset**
Tässä kentässä ei voi käyttää ainoastaan tiettyjä vaihtoehtoja, koska useimmat ovat luetelleet liudan erilaisia harrastuksia.

Tietokannan käsittelyn helpottamiseksi siihen otettiin mukaan myös seuraavat kentät:

- **numero**
Jokainen ilmoittautunut henkilö sai oman numeron. Numerot annettiin ilmoittautumisjärjestyksessä ja niiden avulla on helppo nähdä, kuka muodostaa parin kenenkin kanssa.
- **pari**
Vaihtoehtoina on *kyllä* tai *ei*. Tämän toiminnon avulla saa vaivattomasti esille listan sekä niistä, joille on jo löytynyt pari että niistä, joilla ei vielä ole paria.
- **parin numero**
Tähän kirjoitetaan parin numero Excel-tietokannassa. Tämä on yksinkertainen tapa merkitä, ketkä muodostavat FinTandem-parin toistensa kanssa.
- **on maksanut kurssimaksun**
Vaihtoehtoina *kyllä* ja *ei*. Tämä kenttä täytetään luonnollisesti vain niiden henkilöiden kohdalla, jotka ovat saaneet parin itselleen.
- **muuta**
Tähän kenttään olemme kirjoittaneet muita merkityksellisiä tietoja, esim. jos kyseinen henkilö haluaa samaa sukupuolta tai samassa elämäntilanteessa (esim. pienen lapsen äiti, opiskelija) olevan parin, aikoo hyväksilukea FinTandemin opintoihinsa tai on kaupungin työntekijä. Tähän olemme kirjanneet myös ilmoittautuneiden "historiaa", esim. jos he jostakin syystä ovat halunneet vaihtaa paria.

Tietojen keräämiseen ilmoittautuneilta käytimme puhelinta, sähköpostia ja käsinkirjoitettuja listoja. Työläintä oli saada kaikki tiedot mukaan tietokantaan. Jouduimme ottamaan ilmoittautuneisiin yhteyttä puhelimitse tai sähköpostilla saadaksemme kaikki tiedot mukaan.

Käyttämällä pikasuodatin-toimintoa Excelissä (*tiedot > suodata > pikasuodata*) voi kätevästi tehdä monia eri hakutoimintoja. Toiminnon avulla saa esim. esille sähköpostilistan henkilöistä, joilla on pari, mutta jotka eivät ole maksaneet kurssimaksua jne. Suodatinta voi käyttää myös useissa eri kentissä, jolloin saa esiin esim. ne suomenkieliset (*äidinkieli > suomi*) ilmoittautuneet, joilla ei ole paria (*pari > ei*). Etsittäessä tiettyä henkilöä nimikentästä on kätevää käyttää toimintoa, joka lajittelee aakkosjärjestyksen mukaisesti (*tiedot > lajittele A-Ö*).

Vaikka Excel-tiedosto toimi hyvin, oli sillä myös haittapuolensa. Tämä sai meidät miettimään verkkopohjaisen tietokannan käyttöönottoa. Siihen voi sisällyttää toiminnon, joka ei hyväksy ilmoittautumista ennen kuin kaikki kentät on täytetty. Näin kaikki tiedot saadaan kerralla, eikä niitä tarvitse pyytää jälkikäteen.

Excel-pohjainen järjestelmä kävi myös melko hankalaksi käsitellä, kun ilmoittautumisten määrä kasvoi suureksi, yli kahdensadan. Helpottaaksemme tietojen käsittelyä merkitsimme eri kenttiä eri väreillä, esim. vihreä niille, joilla oli jo pari, punainen niille, joilla oli kieliyhdistelmässään oudompia kieliä (joko äidinkieli tai tandemkieli), violetti keskeyttäneille jne.

Verkkopohjainen tietokanta

Kun yhteistyötä Vaasan arbiksen ja Mustasaaren aikuisopiston välillä alettiin suunnitella, totesimme ilmoittautumisjärjestelmän kaipaavan kehittämistä. Jotta molemmat opistot pääsisivät käsiksi rekisteröityihin ilmoittautumisiin, päätettiin hankkia verkkopohjainen tietokanta. Halusimme sen sisältävän seuraavat FinTandem-rekisterin käsittelyä helpottavat toiminnot: ilmoittautumisen sähköisellä lomakkeella Internetissä, pääsyn Internetissä olevaan ilmoittautumistietokantaan salasanalla sekä hakutoimintoja helpottamaan sopivan FinTandem-parin löytämistä.

Sähköiseen ilmoittautumislomakkeeseen pääsee suoraan osoitteissa www.vaasa.fi/tandem tai www.korsholm.fi/tandem. Lisäksi sinne on linkki molempien opistojen kotisivuilla www.vaasa.fi/arbis ja www.korsholm.fi > aikuisopisto > ajankohtaista. Osallistujien tulee antaa itsestään seuraavat tiedot: nimi, osoite, kunta, puhelinnumero, sähköpostiosoite, sukupuoli, syntymävuosi, äidinkieli, harrastukset (valinta 16 vaihtoehdosta), kieli, jota haluaa opiskella sekä muita toivomuksia. Sähköinen ilmoittautumislomake on toiminut hyvin, ja suurin osa ilmoittautumisista tulee nyt Internetin kautta. Osa ihmisistä soittaa mieluummin, ja näissä tapauksissa ilmoittautuminen on otettu vastaan puhelimitse ja kirjattu suoraan sähköiseen tietokantaan.

Kaikki ilmoittautumiset kerätään tietokantaan, johon ainoastaan asiaankuuluvilla henkilöillä on pääsy salasanalla. Meidän tapauksessamme tämä on tarkoittanut koordinaattoreita ja molempien opistojen kansliahenkilökuntaa. Tietokanta sisältää seuraavat toiminnot: *parien muodostaminen, parit/parien purkaminen, henkilön poistaminen ja tietokannan hallinta.*

Parien muodostaminen -toiminnolla voi muodostaa sopivia FinTandem-pareja. Kahta sopivaa henkilöä voi etsiä kunnan, sukupuolen, syntymävuoden, äidinkielen sekä opiskeltavan kielen perusteella. Etsitään esim. naispuolista henkilöä, jolla on suomi äidinkielenä ja joka haluaa oppia ruotsia. Jos tietokannassa on hakua vastaavia henkilöitä, heistä saa esiin listan ja näin voidaan muodostaa FinTandem-pari.

Parit/parien purkaminen -toiminto mahdollistaa jo parin saaneiden henkilöiden etsimisen etu- ja sukunimellä. Aina yhteistyö parin osapuolten välillä ei toimi, ja tällöin pari täytyy purkaa. Tämän toiminnon avulla FinTandem-parit on yksinkertaista löytää tietokannasta, ja parin voi purkaa. Kyseisten henkilöiden tiedot löytyvät tämän jälkeen edelleen tietokannasta, ja heille voi etsiä uudet parit.

Henkilön poistaminen -toiminnon tarkoituksena on, että henkilö löytyy tietokannasta helposti etu- tai sukunimellä ja hänet voi poistaa tietokannasta. Tätä toimintoa tarvitaan mm. vanhojen tietojen poistamiseen tietokannasta ennen uutta lukuvuotta.

Tietokannan hallinta avautuu uuteen ikkunaan ja sisältää useita hakutoimintoja. Se on jaettu kahteen osastoon: *tandem - henkilötiedot* ja *tandem - parit*. *Tandem - henkilötiedot* sisältää hakutoimintoja, joiden avulla voi etsiä henkilöitä esim. kunnan, äidinkielen ja sen mukaan, onko henkilöllä jo FinTandem-pari. Henkilötietoja voi myös muokata ja niihin voi lisätä laskutustiedon (onko lasku lähetetty ja maksettu). Tiedot voi myös siirtää Excel-tiedostoon. Tämä toiminto on käytännöllinen, kun Fintandem-koordinaattori lähettää osallistujille tietoa yhteistapaamisista. Hakutoiminnon avulla voi esim. hakea esiin Mustasaarella asuvat henkilöt ja tämän jälkeen siirtää listan Excel-tiedostoon. Excel-tiedostossa voi valita sähköpostiosoitteet ja kopioida nämä sähköpostiviestin vastaanottajiksi. *Tandem - parit* -toiminnolla saa nimilistan kaikista FinTandem-pareista siinä järjestyksessä kuin parit on muodostettu. Viimeisimpänä muodostetut parit ovat listan viimeisinä. Myös tälle listalle voi tehdä erilaisia hakuja ja muokata tietoja.

Verkkopohjainen tietokanta on hyvin käytännöllinen työkalu, kun ilmoittautumisten määrä kasvaa eikä Excel-tiedoston avulla enää saa kattavaa kuvaa kokonaisuudesta. Se on myös tarpeellinen väline helpottamaan yhteistyötä, jos koulutuksen järjestäjiä on useampia eri paikoissa.

9 YHTEYDENPITO JA TUKI OPIKELIJOILLE

Ulrica Taylor

Vaikka FinTandem on itsenäinen tapa oppia kieltä, saa kuitenkin varautua siihen, että opiskelijat jossain määrin tarvitsevat kontaktia ohjaajiin ja joskus myös haluavat pedagogista tukea opintoihinsa. Suurin osa tästä tarpeesta voidaan tyydyttää yhteistapaamisilla, mutta joskus opiskelijat ottavat yhteyttä yhteistapaamisten välissä, tai jos heillä ei ole mahdollisuutta osallistua yhteistapaamisiin. On tärkeää viestittää, että ohjaajaan voi ottaa yhteyttä aina tarvittaessa.

Suuri osa koordinaattoreiden yhteydenotoista opiskelijoihin koskee käytännön asioita, esimerkiksi yhteistapaamisista tiedottamista, puuttuvien tietojen pyytämistä, laskun maksamista yms. Tavallisimmin opiskelijat ottavat yhteyttä, jos yhteistyö parin kanssa ei toimi toivotulla tavalla. Joskus voi neuvoa heitä kokeilemaan erilaisia harjoituksia ja metodeja, mutta jos yhteistyötä ei saada toimimaan, pitää heille löytää uusi pari. Useimmat parinvaihtoista johtuvat käytännön syistä eli siitä, että toinen muuttaa pois paikkakunnalta tai saa työpaikan, joka ei mahdollista säännöllisiä tapaamisia, joita FinTandem kuitenkin vaatii.

10 YLEISET KIELITUTKINNOT

Marika Boström

Mitä ovat yleiset kielitutkinnot?

Yleiset kielitutkinnot ovat aikuisille suunnattu kielitaidon testausjärjestelmä, johon voi osallistua kuka tahansa riippumatta siitä, missä ja kuinka kielitaito on hankittu. Tutkinnoissa mitataan valmiuksia sellaisissa käytännön tilanteissa, joissa aikuinen joutuu puhumaan, kuuntelemaan, kirjoittamaan tai lukemaan vierasta kieltä – joko Suomessa tai ulkomailla. Tutkinnoissa painottuu ihmisten välinen vuorovaikutus sekä kyky ymmärtää ja tuottaa vierasta kieltä. Yleiset kielitutkinnot eivät edellytä minkään alan erityiskielitaitoa. Tutkinnon voi suorittaa seuraavissa kielissä: suomi, ruotsi, englanti, saksa, ranska, espanja, italia, venäjä ja saame.

FinTandem voi olla hyvä tapa syventää taitojaan tietyssä kielessä, jos tavoite on suorittaa yleinen kielitutkinto. Alla mainitut aihealueet, jotka perustuvat yleisiin kielitutkintoihin, voivat olla avuksi harjoiteltaessa kieltä FinTandem-parin kanssa.

Yleisten kielitutkintojen aihealueet

Yleisten kielitutkintojen aihealueet ovat täysin samat kaikilla tasoilla, vain vaatimustaso vaihtelee (Katso Yleisten kielitutkintojen perusteet, liite 2):

- A. Minä ja taustani
- B. Koti ja asuminen
- C. Jokapäiväinen elämä
- D. Sosiaalinen vuorovaikutus
- E. Matkustaminen
- F. Terveys ja hyvinvointi
- G. Työ
- H. Ympäristö ja maantuntemus
- I. Yhteiskunta

Millä tasolla testin voi suorittaa?

Yleisissä kielitutkinnoissa on mahdollista suorittaa perus-, keski- tai ylimmän tason testi. Testiasteikko (1–6) on verrattavissa Euroopan neuvoston yleiseurooppalaisen viitekehyksen asteikkoon (A1–A2, B1–B2, C1–C2).

Perustason testi on tarkoitettu tasoille **1-2**. Se sopii kielenoppimisen alkuvaiheissa oleville aikuisille, jotka silloin tällöin ovat yhteydessä ihmisiin, jotka puhuvat testattavaa kieltä.

Keskitason testi on tarkoitettu asteikon tasoille **3-4**. Se sopii pidemmälle edistyneille aikuisille, jotka käyttävät kieltä sekä vapaa-aikana että työssä. Heidän kielitaitonsa on jo melko monipuolinen.

Ylimmän tason testi on tasoille **5-6**. Se sopii aikuisille, jotka käyttävät testattavaa kieltä paljon työssään ja vapaa-aikanaan. He ymmärtävät sekä yleistä että oman erityisalansa kieltä melko vaivattomasti. He osaavat myös välittää kielen eri merkitysvivahteita.

Mitä yleisissä kielitutkinnoissa testataan?

Kaikissa yleisten kielitutkintojen testeissä on viisi osakoetta, (syksystä 2008 lähtien osakoetta on neljä, ja kirjoittamisen osakoe sisältää rakenteiden ja sanaston elementtejä):

1. Tekstin ymmärtäminen
2. Kirjoittaminen
3. (Rakenteet ja sanasto)
4. Puheen ymmärtäminen
5. Puhuminen

Suoritukset arvostellaan määriteltyjen arvosteluperustelujen perusteella ja tutkinnon suorittajille annetaan todistus, jossa kaikki viisi osakoetta arvostellaan erikseen. Lisäksi tutkinnon suorittaja saa yleisen taitotason arvosanan, joka on viiden osakokeen keskiarvo.

Missä tutkinnon voi suorittaa?

Yleiset kielitutkinnot järjestetään eri paikkakunnilla marraskuussa ja huhtikuussa valtakunnallisina testipäivinä. Ilmoittautumisia otetaan vastaan syyskuussa ja helmikuussa. Ilmoittautuminen on sitova. Kielitutkintoja järjestävät ne aikuisoppilaitokset (noin 100), jolle on myönnetty lupa järjestää testit, sekä muutamat korkeakoulut.

Suomen kansalaisuuden saamiseksi edellytetään kielitaidon osoittamista

Suomen kansalaisuuden saaminen edellyttää vähintään tyydyttävää suullista ja kirjallista suomen tai ruotsin kielen taitoa. Tämä voidaan parhaiten osoittaa suorittamalla yleinen kielitutkinto vähintään tasolla kolme.

Taitotasokuvaukset

Ylin taso

6 - Ymmärtää vaikeuksitta kaikenlaista puhuttua ja kirjoitettua kieltä. Ilmausten hienot sävyerot tuottavat enää harvoin vaikeuksia. Puhuu ja kirjoittaa erittäin sujuvasti tilanteeseen sopivalla tyyllillä, ja pystyy ilmaisemaan hienojakin merkitysvivahteita. Kieliopin ja sanaston hallinta on varmaa lähes kaikissa tilanteissa ja pienetkin puutteet ovat harvinaisia.

5 - Ymmärtää pidempää, normaalitempoista kasvokkaista sekä mm. televisiosta ja radiosta kuultavaa puhetta, vaikka joskus ymmärtäminen vaatii jonkin verran ponnistelua. Ymmärtää rakenteellisesti ja kielellisesti monimutkaisia tekstejä ja oman aikamme kirjallisuutta. Puhuu ja kirjoittaa selkeästi ja sujuvasti erilaisista aiheista, mutta harvinaisten sanojen ja monimutkaisten lauserakenteiden käyttö saattaa kuitenkin tuottaa vaikeuksia. Hallitsee kieliopin ja sanaston yleensä hyvin ja monipuolisesti.

Keskitaso

4 - Ymmärtää normaalitempoista ja kasvokkaista puhetta ja keskustelua yleisistä aihepiireistä sekä mm. televisiosta ja radiosta kuultavaa puhetta, mutta joitakin yksityiskohtia saattaa jäädä ymmärtämättä. Nopea puhekieli ja murteellinen puhe tuottavat kuitenkin vaikeuksia. Ymmärtää vaivatta yleisiä aihepiirejä käsitteleviä tekstejä, joskin muutamat tekstin välittämät sävyerot voivat jäädä epäselviksi. Selviää melko hyvin myös vieraammassa puhetilanteissa. Pystyy kirjoittamaan sekä yksityisiä että puolivirallisia tekstejä ja esittämään ajatuksiaan yhtenäisinä kokonaisuuksina. Tekee puheessa ja kirjoituksessa eron virallisen ja epävirallisen kielimuodon välillä. Hallitsee peruskieliopin ja -sanaston hyvin.

3 - Ymmärtää pidempää puhetta ja keskeisen ajatuksen monista televisio- ja radio-ohjelmista, jos aihepiiri on suhteellisen tuttu. Ymmärtää tavallisia tekstejä, jotka eivät vaadi aiheen tuntemusta. Normaalitempoinen puhe ja vaativammat tekstit saattavat tuottaa vaikeuksia, jos puhejakso on pitkä ja aihepiiri vieras. Selviää tavallisimmissa käytännön puhetilanteissa ja pystyy kirjoittamaan yksinkertaista, yhtenäistä tekstiä tavallisista aiheista, vaikkakin kieliopilliset ja sanastolliset puutteet toisinaan vaikeuttavat ymmärtämistä. Hallitsee hyvin jokapäiväisiin tilanteisiin liittyvän sanaston ja peruskieliopin keskeiset rakenteet.

Perustaso

2 - Ymmärtää selkeää ja yksinkertaista puhetta, joka käsittelee jokapäiväisiä ja tuttuja asioita. Ymmärtää helposti lyhyitä, yksinkertaisia tekstejä ja saa selville pääasiat tuttuja aihepiirejä käsittelevistä teksteistä. Selviää rutiininomaisissa yksinkertaista tiedonvaihtoa vaativissa puhetilanteissa, vaikka ääntäminen on vielä puutteellista. Pystyy kirjoittamaan suppeita, yksinkertaisia tekstejä jokapäiväisistä asioista, mutta

teksti voi olla hajanaista. Hallitsee yksinkertaisimman kieliopin ja keskeisen perussanaston.

1 - Ymmärtää hitaasta ja selkeästä puheesta yksinkertaisia perustason ilmauksia, jotka liittyvät suoraan omaan elämään tai koskevat välitöntä konkreettista ympäristöä. Pystyy löytämään tietoa yksinkertaisista teksteistä. Selviää kaikkein yksinkertaisimmissa tilanteissa, mutta puhe on hidasta ja hyvin katkonaista ja ääntämisessä on puutteita. Tuntee kaikkein yleisimmän perussanaston ja joitakin peruskieliopin rakenteita.

Lisätietoja saa osoitteesta www.oph.fi > tutkintopalvelut > yleiset kielitutkinnot, testin järjestäjiltä ja kieltenopettajilta.

11 YLEISIÄ ONGELMIA

Pia Sandås

Yleensä FinTandem-parien välinen yhteistyö sujuu erittäin hyvin, koska ikä ja elämäntilanne otetaan huomioon pareja muodostettaessa. Joskus voi kuitenkin syntyä ongelmia. Seuraavassa kerromme esimerkkejä tavallisimmista ongelmista.

1) Parin osapuolten välillä voi esiintyä persoonallisuuseroja, jotka vaikeuttavat yhteistyötä. Toinen henkilöistä saattaa esimerkiksi olla hyvin hiljainen tai liian passiivinen.

2) Ongelmana saattaa olla löytää riittävästi aikaa tapaamiseen tai sopia tapaamisajoista. Silloin varsinainen syy on usein huono ajankäytön suunnittelu. Me suosittelemme, että FinTandem-parit sopisivat seuraavasta tapaamisesta (ajasta ja paikasta) jokaisen tapaamisen yhteydessä.

3) Joskus henkilöt ilmoittavat, että heillä on enemmän kuin yksi äidinkieli, vaikka he eivät ole kaksikielisiä. Tällainen kielitaidon yliarviointi voi olla ongelmallista, koska pitkällekin edistyneet kielenkäyttäjät osallistuvat FinTandemiin ja haluavat puhua sellaisen henkilön kanssa, joka puhuu heidän tandemkieltään äidinkielenään

4) Joskus FinTandemiin ilmoittautuu henkilöitä, jotka haluavat löytää itselleen elämänkumppanin. Lähtökohtamme on siksi, että parinmuodostuksessa henkilöt, niin pitkälle kuin mahdollista, ovat samaa sukupuolta.

5) Ongelmia saattaa syntyä, jos joku kurssilaisista (puutteellisen kielitaidon takia) tulee riippuvaiseksi FinTandem-paristaan, mikä voi tarkoittaa, että henkilö tarvitsee liian paljon käytännön tukea ja apua yhteiskunnallisissa asioissa. Toisaalta osallistujat ovat pitäneet antoisana sitä, että he ovat sellaisissa tilanteissa pystyneet tukemaan pariaan ja olemaan hänelle avuksi.

6) Jos osallistujat asuvat kaukana toisistaan, voi syntyä käytännön ongelmia tapaamisten järjestämisessä.

FinTandem-koordinaattorin on tärkeää kannustaa osallistujia ottamaan yhteyttä, jos yhteistyö FinTandem-parin kanssa ei suju toivotulla tavalla. Ensimmäisenä toimenpiteenä on hyvä kehottaa osallistujaa puhumaan ongelmasta parinsa kanssa ja sitten yrittää sopia mahdollisesta muutoksesta. Joissakin tapauksissa, jos niin toivotaan, koordinaattori voi ottaa yhteyttä parin toiseen osapuoleen ja puhua asiasta. Koordinaattori voi myös olla hetken aikaa mukana parin tavatessa. Jos tämä ei auta, FinTandem-kumppanuus voidaan keskeyttää ja sen jälkeen yrittää etsiä uusi pari molemmille osapuolille.

KIRJALLISUUS

- Brammerts, Helmut (2003). Språkinläring i tandem och inlärarautonomi. Om utvecklingen av ett koncept. Teoksessa: *Självstyrd språkinläring i tandem. En handbok* Rapport nr 13, 13–21.
- Brammerts, Helmut & Mike Calvert (2003). Att lära genom kommunikation i Tandem. Teoksessa: *Självstyrd språkinläring i tandem. En handbok* Rapport nr 13, 31–43..
- Brammerts, Helmut, Mike Calvert & Karin Kleppin (2003). Mål och vägar vid en enskild studiehandledning. Teoksessa: *Självstyrd språkinläring i tandem. En handbok* Rapport nr 13, 57–65.
- Jonsson, Bengt (1994). Tandem Ruhr-Universität Bochum – Mitthögskolan – ett utbildningsideologisk projekt med didaktiska förtecken. Teoksessa: *Språk – utvärdering – test. Rapport från ASLA:s höstsymposium Karlstad, 10-12 november 1994*, 73–82. Utg: Moira Linnarud. Uppsala 1995: ASLA, Svenska föreningen för tillämpad språkvetenskap.
- Jonsson, Bengt (red.) (2003). *Självstyrd språkinläring i tandem. En handbok* Rapport nr 13. Härnösand: Department of Humanities, Mid Sweden University.
- Karjalainen, Katri (2005). Tandem: teori och praktik. Tandeminläring i Vasa. Julkaisematon pro gradu -tutkielma. Vaasan tiedekirjasto Tritonia.
- Kleppin, K. & H. Raabe (2000). Zur Helferrolle im Tandemdiskurs. Teoksessa: *Kognitive Aspekte des Lehrens und Lernens von Fremdsprachen*, 354–372. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Little, David (2003). Språkinläring i tandem och inlärarautonomi. Teoksessa: *Självstyrd språkinläring i tandem. En handbok* Rapport nr 13, 23–29.
- Opetushallitus (2002). Yleisten kielitutkintojen perusteet. Määräys 55/011/2001. Helsinki.

LIITE 1

FINTANDEM - TOIMINTAVINKKEJÄ

ELOKUVAT

Katsokaa yhdessä elokuva toisella FinTandem--parinne kielistä, joko elokuvissa tai kotona

- Jos tekstitys on toisella kielellä, molemmat saavat harjoittelua ja voitte keskustella käännösratkaisuista.
- Jos katsotte DVD:tä, voitte myös valita tekstin samalla kielellä kuin puhe → helpottaa ymmärtämistä. Katsokaa tällöin seuraavalla kerralla toinen elokuva samalla lailla toisella kielellä.
- Keskustelkaa elokuvasta joko sen jälkeen tai seuraavalla tapaamisella. Voitte myös ottaa elokuvasta selvää ennen sen katsomista, keskustella odotuksistanne ja jälkeinpäin siitä, toteutuivatko ne.
- Samalla voitte keskustella muistakin elokuvista, mikä on suosikkielokuvanne, minkälaisista pidätte/ette pidä jne.
- Esitelkää toisillenne suosikinäyttelijänne/ohjaajanne, kertokaa hänestä ja hänen tuotannostaan.

TEATTERI

Vaasassa on sekä suomen- että ruotsinkielinen teatteri, käykää yhdessä teatterissa.

- Ottakaa etukäteen selvää näytelmästä, keskustelkaa siitä.
- Se, jonka tandemkielellä olevaa näytelmää menette katsomaan, varaa liput yms. → harjoitusta.
- Keskustelkaa näytelmästä ja yleensäkin teatterista jälkeinpäin.
- Jos mahdollista, käykää katsomassa näytelmät molemmilla tandemkielillä.

Kysymyksiä elokuvasta tai näytelmästä käytävään keskusteluun

- Minkälaisen reaktion elokuva/näytelmä herätti minussa? Miksi?
- Mikä on elokuvan/näytelmän viesti?
- Missä asioissa olet samaa mieltä? Missä asioissa eri mieltä?
- Miten tekniikkaa käytettiin? (ohjaus, lavastus, musiikki, valaistus, koreografia jne.)
- Saiko elokuva/näytelmä sinut ajattelemaan jotakin toista näkemääsi elokuvaa/näytelmää tai lukemaasi kirjaa? Miksi?
- Keskustelkaa päähenkilöistä. Minkälaisia he olivat? Keneen oli helppo/vaikea samastua? Miksi?
- Mitä elokuvasta/näytelmästä voi oppia?

KIRJAT

- Keskustelkaa lukutottumuksistanne, suositelkaa toisillenne kirjoja. Tutustukaa tandemkielellänne kirjoitettuun kirjallisuuteen, voitte vuorotellen "opastaa" toisianne.
- Esitelkää toisillenne suosikkikirjailijanne, kertokaa hänestä ja hänen tuotannostaan.
- Lukekaa yhdessä kirjaa toisella kielistä, esim. yksi luku aina sovittuun tapaamiseen mennessä, keskustelkaa siitä.
- Lukekaa kirjoja, jotka on käännetty äidinkieleltä tandemkielelle ja päinvastoin, keskustelkaa käännöksestä.
- Käykää yhdessä kirjastossa.

LEHDET

Lukekaa yhdessä lehtiä

- Lukekaa etukäteen mielenkiintoinen artikkeli tandemkielellänne, kertokaa siitä FinTandemparillenne ja keskustelkaa aiheesta.
- Lukekaa yhdessä lehtiä, auttakaa toisianne vaikeiden sanojen ja sanontojen kanssa.
- Hankkikaa sama aikakauslehti molemmilla kielillä, vertailkaa juttuja, mitä eroa lehdissä on.
- Voitte tuoda lehtiä toisillenne luettaviksi.

PELIT

Monet pelit kehittävät kielitaitoa, ja ovat sitä paitsi hauska tapa oppia kieltä.

- Erilaiset sananselityspelit (esim. Alias) kehittävät kielitaitoa ja sanavarastoa.
- Tietokilpailupelit (esim. Trivial Pursuit) sisältävät monesti myös tietoa kyseisestä kulttuurista.
- Voitte pelata pelejä esim. yhdessä jommankumman kavereiden/perheen kanssa. Muistakaa, että yksi teistä opettelee kieltä, jolla pelaatte, ei pidä vaatia liikaa!
- Jos tunnette muita tandemosallistujia, voitte kerätä kahden tai useamman parin ryhmän ja pelata yhdessä.
- Pelejä voi pelata monissa pubeissa/ravintoloissa, niitä on ainakin suomeksi ja ruotsiksi.

JUHLAT

Jos pidät juhlat ystävillesi, voit kutsua myös FinTandem-parisi. Näin hän pääsee harjoittelemaan tandemkieltään muidenkin kuin sinun kanssasi.

- Aluksi voi olla jännittävää puhua vierasta kieltä vieraille ihmisille, mutta esim. kertomalla hieman tandemopiskelustanne pääsee monesti hyvin vauhtiin, ja toisetkin ymmärtävät, että välillä voi olla vaikeaa löytää sanoja vieraalla kielellä.
- Eri ihmiset puhuvat hieman eri tavoin, joten on hyvä päästä puhumaan tandemkieltään muidenkin kuin ainoastaan oman parin kanssa.

RUOANLAITTO

- Lukekaa reseptejä yhdessä. Keskustelkaa raaka-aineiden nimistä, kuinka kyseisellä kielellä annetaan ohjeita, käytetään mittayksiköitä ja minkä nimisiä astiat ja välineet ovat.
- Valitkaa reseptejä sellaisiin ruokiin, joita voitte laittaa yhdessä. Laittakaa ruokaa toistenne kotona, käyttäkää yhtä kieltä kerrallaan. Keskustelkaa ruoanlaitosta ja kertokaa koko ajan, mitä teette, sillä kielellä, jonka vuoro on. Keskustelkaa myös kattauksesta ja siihen liittyvistä käsitteistä. Jos haluatte, voitte vaihtaa kieltä kun alatte syödä, jolloin voitte keskustella toisella kielellä.

- Keskustelkaa mahdollisista kulttuurieroista, jotka liittyvät ruokaan ja juhlaruokaperinteisiin. Voitte myös keskustella henkilökohtaisista eroista ruokatottumuksissa, ruokavaloista jne.

PERHE

- Aihe, josta voi hyvin keskustella esim. vieraillessanne toistenne luona. Voitte kertoa perheistänne näyttämällä samalla valokuvia. Jos molemmilla FinTandem-parin osapuolilla on pieniä lapsia, voitte ottaa heidät mukaan ja keskustella samalla kun he leikkivät. Silloin myös puheenaiheita tulee esille luontevasti.
- Jos haluatte, voitte myös ottaa johonkin tandemtapaamiseenne mukaan vieraaksi perheenjäsenen, sukulaisen tai ystävän, joka myös osaa tandemkieltä.

MUSIIKKI

- Valitse yksi lempiartisteistasi ja esittele hänet sekä joku hänen kappaleistaan. Käykää läpi kappaleen sanat yhdessä. Voitte joko esitellä artistin äidinkielellänne, jolloin toinen keskittyy ymmärtämään ja esittämään kysymyksiä sekä oppii kappaleen sanoja tai voitte valita artistin, joka laulaa tandemkielellä. Tällöin tandemkieltä tulee harjoiteltua jo valmisteluvaiheessa.
- Jos pidätte molemmat laulamaisesta, voitte laulaa yhdessä molemmilla kielillä.
- Käykää yhdessä konsertissa ja keskustelkaa siitä jälkeenpäin.

TV

- Päätäkää etukäteen, että molemmat katsovat samat tv-ohjelmat molemmilla kielillä. >> keskustelkaa tavatessanne esim. sisällöstä, hahmoista, esillä olleista aiheista, vaikeista sanoista, sanonnoista, kielestä yleensä (oliko kyseessä yleiskieli, slang, jokin erityinen murre tai aksentti).
- Voitte sopia, että molemmat katsovat samantyyppisen ohjelman molemmilla kielillä (esim. uutiset), ja keskustellette niistä – tämä voidaan myös yhdistää siihen, että luette sanomalehtiä molemmilla kielillä.

OPASTUS/TURISTI-INFO

- Jos mahdollista, valmistautukaa opastamaan toisianne työpaikoillanne tai kotipaikkakunnallanne/omassa kaupunginosassanne.

- Käyttäkää materiaalia Vaasasta, sitä saatte useilla kielillä Vaasan matkailutoimistosta – keskustelkaa sisällöstä, vertailkaa sanastoa. Käykää yhdessä vierailulla esitellyissä paikoissa.
- Käykää opastetuilla kierroksilla esim. jossakin museossa (vuorotelkaa kielissä). Opastuksia järjestetään tasaisin väliajoin.

KÄYTTÖKELPOISIA LINKKEJÄ

<http://www.slf.ruhr-uni-bochum.de>

Tietoa tandemista, harjoituksia ja vinkkejä. Kielinä ruotsi, tanska, saksa, englantti, espanja, ranska, italia, hollanti ja venäjä.

<http://www.slf.ruhr-uni-bochum.de/etandem/etindex-de.html>

Tietoa eTandemista ja myös tandemperiaatteista. 14 kielellä, myös suomeksi.

<http://www.esperanto.se/kiosk/index.html>

Lehtiä ympäri maailmaa 15627 linkkiä 213 maasta.

http://www.tu.se/tu_medier.html Ruotsinkielisiä päivälehtiä.

<http://www.lib.helsinki.fi/suoma> Suomenkielisiä verkkolehtiä.

<http://www.onlinenewspapers.com> Verkkolehtiä koko maailmasta.

Ruokalinkkejä:

<http://www.yle.fi/matochfritid/> - YLEn ruotsinkieliset ruokasivut

<http://makupaloja.vuodatus.net/> - reseptejä suomeksi

<http://www.snellman.fi> - reseptejä suomeksi ja ruotsiksi

http://www.google.com/Top/World/Svenska/Hus_och_hem/Matlagning/Recept_samlingar/ - linkkilista ruotsinkielisistä reseptisivuista

Elokuvalinkkejä:

<http://www.cinema.se/> - ruotsiksi

<http://film.nu/> - ruotsiksi

<http://www.elokuvamaailma.net> - suomeksi

<http://www.empireonline.co.uk/> - englanniksi

Musiikkilinkkejä:

<http://www.click2music.se/> - ruotsiksi

<http://www.sjoki.uta.fi/~latvis/yhtyeet/index.html> - suomalaisia yhtyeitä

<http://www.allmusic.com/> - englanniksi

Linkkejä Vaasasta ja Suomesta:

<http://www.vaasa.fi/> Täällä voit lukea Vaasasta suomeksi, ruotsiksi, englanniksi tai saksaksi.

<http://virtual.finland.fi/> Täällä voit lukea Suomesta englanniksi, saksaksi, ranskaksi, venäjäksi ja espanjaksi.

Täällä voit lukea Suomesta suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi:

<http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/>.

Muita linkkejä Suomesta suomeksi <http://fi.wikipedia.org/wiki/Suomi>, ruotsiksi <http://sv.wikipedia.org/wiki/Finland> ja englanniksi <http://en.wikipedia.org/wiki/Finland>.

LIITE 2

Keskustelupohja - Yhteistapaaminen III

Keskustelkaa ryhmässä seuraavista kohdista. Valitkaa sihteeri ja kirjoittakaa ylös, mistä puhutte kohdissa 2–10. Kirjoittakaa ryhmän jäsenten nimet muistiinpanopaperiin.

1. Esittele itsesi lyhyesti ja kerro hieman FinTandem-paristasi.
2. Kerro, miten olet kokenut tandemoppimisen. Kuinka se on sujunut? Hyviä ja huonoja puolia.
3. Onko näkemyksesi kielenoppimisesta muuttunut FinTandemiin osallistumisesi myötä? Miten?
4. Onko kielitaitosi parantunut? Kerro miten.
5. Kerro, mitä olette tehneet tavatessanne. Millaista aineistoa olette käyttäneet? Anna esimerkkejä harjoituksista/tekemistänne asioista. Onko sinulla esimerkkejä harjoituksista, jotka eivät ole toimineet?
6. Kuinka olette suunnitelleet jatkavanne?
7. Oletko/oletteko parisi kanssa kokeneet tarvitsevanne apua jossakin? Missä?
8. Onko FinTandem-käsikirjasta ollut apua? Kuinka? Puuttuuko käsikirjasta jotakin?
9. Mikä on mielestäsi tärkeintä, jotta tandemoppiminen toimisi niin hyvin kuin mahdollista?
10. Muita mielipiteitä (Esim. käytännön järjestelyistä, tiedotuksesta jne.)

LIITE 3

NOPPAPELI

Pelisäännöt

Tämä peli auttaa teitä tutustumaan toisiinne paremmin. Säännöt ovat hyvin yksinkertaiset:

- Molemmilla on pelinappula, jolla yritetään päästä maaliin.
- Ensiksi maaliin päässyt voittaa.
- Noppaa heitetään vuorotellen ja liikutaan silmäluvun osoittama askelmäärä. (Vaikka heittäisi kuutosen, ei saa heittää uudestaan.)
- Teidän täytyy vastata siihen kysymykseen, joka ruudussa lukee. Jos olette ruudussa "Vapaa kysymys" täytyy parinne nopeasti keksiä teille kysymys.
- Teillä on kaksi pelilautaa, yksi kummallakin kielellä. Aloitate pelin jommallakummalla laudoista ja käytätte vain sitä kieltä. Kun ensimmäinen teistä ohittaa ruudun, jossa on lippu (ruudut 9, 20, 29, 37), vaihdatte pelilautaa ja kieltä.

Sanontoja

Sinun vuorosi.

Minun vuoroni.

Heitä?/ Aloitahan sitten!

Älä huijaa!

Sinä huijaat.

Sitä ei lasketa!

Nyt sinulla oli onnea!

Minä heitin kakkosen, minä tarvitsen nelosen.

1 Alku		21 Mitä <i>onnellisuus</i> merkitsee sinulle?	22 Kerro maasta, josta olet kiinnostunut
2 Onko sinulla lemmikkieläimiä?		20 Vapaa kysymys	
3 Mitä haluaisit tehdä?		19 Mistä olet ylpeä?	
4 Vapaa kysymys		18 Mikä on/oli lempiaineesi koulussa?	
5 Kerro lukemastasi hyvästä kirjasta		17 Kerro viimeisimmästä lomastasi	
6 Minkälaisia vaatteita käytät mieluiten?		16 Kerro perheestäsi	
7 Mikä on lempimusiikkiasi?		15 Nimeä jotakin vaarallista	
8 Mitä teit viime sunnuntaina?		14 Vapaa kysymys	
9 Vapaa kysymys		13 Suunnitelmasi ensi viikolle?	
10 Miltä huoneesi/asuntosi näyttää?	11 Miten menet kouluun/töihin/yliopistolle?	12 Mitä TV-ohjelmaa katsot mielelläsi?	

23 Mistä vuodenaajasta pidät eniten?	24 Mitä teet aina iltaisin?		44 Maali
	25 Vapaa kysymys		43 Mitä et tee kovin mielelläsi?
	26 Mitä teet huvitellessasi?		42 Vapaa kysymys
	27 Mikä huolestuttaa sinua?		41 Sano jotakin mielestäsi naurettavaa
	28 Mikä saa sinut nauramaan?		40 Kummasta pidät enemmän, tunteista vai merestä? Miksi?
	29 Vapaa kysymys		39 Millainen unelmien naisesi/miehesi olisi?
	30 Kerro näkemästäsi unesta		38 Miltä unelmahuoneesi/asuntosi näyttäisi?
	31 Mitä toivot tulevaisuudelta?		37 Vapaa kysymys
	32 Mikä on todellinen unelmatyösi?		36 Kuka on paras ystäväsi?
	33 Vapaa kysymys	34 Mitä mieltä olet tupakoitsijoista?	35 Onnellinen hetki elämässäsi oli...

LIITE 4

FinTandem ARVIOINTI

Arviointi on hyvä tehdä kurssin lopussa. Katso tavoitteitasi ja mieti, kuinka hyvin olet saavuttanut ne. Perustele vastauksesi, erityisesti kieltävät vastaukset.

1. Olen saavuttanut päätavoitteeni

Kyllä / Osittain / Ei

2. Olen edistynyt

Kyllä / Osittain / Ei

3. FinTandem sopi minun oppimistyyliini

Kyllä / Osittain / Ei

4. Noudatin tandemmetodia

Kyllä / Osittain / Ei

5. Olen oppinut uusia oppimistekniikoita

Kyllä / Osittain / Ei

6. Osaan ohjailla oppimistani paremmin kuin ennen kurssia

Kyllä / Osittain / Ei

7. Tavoitteita, joita en saavuttanut:

8. Muita oppimiani asioita:

9. Muita mielipiteitä tandemista:

10. Mielipiteet käytännön järjestelystä (tiedotus ja tuki koordinaattoreilta, yhteistapaamiset jne.):

LIITE 5

Haluatko oppia ruotsia, englantia, saksaa tai jotakin muuta kieltä uudella ja jännittävällä tavalla?

Mikset kokeilisi

FinTandemia

Vaasan arbiksella ja Mustasaaren aikuisopistolla?

Paranna kielitaitoasi keskustelemalla opettelemaasi kieltä äidinkielenään puhuvan ihmisen kanssa, ja auta häntä vuorostaan oppimaan sinun äidinkieltäsi. Voitte itse päättää, missä, milloin ja kuinka usein tapaatte sekä mistä keskustellette. Niin tutustut myös toiseen kulttuuriin ja saat uuden ystävän samalla kun opit kieltä. Lukuvuoden aikana järjestetään viisi yhteistapaamista rinnakkain Vaasan arbiksella ja Mustasaaren aikuisopistolla. Ensimmäinen tapaaminen **keskiviikkona 4.10 klo 17.30 Mustasaaren aikuisopistolla** tai **torstaina 5.10 klo 18 Vaasan arbiksella**. Mm. lukiolaisilla on mahdollisuus saada kurssi hyväksiluettua soveltavana kurssina pitämällä tapaamisista säännöllisesti päiväkirjaa ja osallistumalla yhteistapaamisiin. Yhteistapaamisissa saat vinkkejä erilaisista harjoituksista ja mahdollisuuden keskustella kokemuksistanne muiden FinTandem-parien kanssa. Kurssimaksu 15 € (maksetaan kun olet saanut parin). Kurssimaksuun kuuluu myös FinTandem-käsikirja, jonka avulla pääsee alkuun.

Voit ilmoittautua FinTandemiin koko lukuvuoden ajan

osoitteessa <http://www.vaasa.fi/tandem>,

<http://www.korsholm.fi/tandem>

tai ottamalla yhteyttä:

Vasa arbis

Kieltenopettaja Marika Boström puh 325 3506,

s-posti marika.bostrom@vaasa.fi

Kurssisihteeri puh 325 3504

Mustasaaren aikuisopisto

Kieltenopettaja Pia Sandås puh 327 7263,

s-posti pia.sandas@korsholm.fi

Kanslia puh 327 7260, 327 7261.

F i n T a n d e m

MITÄ SE ON?

FinTandem – mitä se oikein on?

Tandem on paitsi polkupyörä myös tapa oppia kieltä. Tandemoppimisessa kaksi ihmistä, joilla on eri äidinkielet, oppii vuorovaikutuksessa keskenään. FinTandem-kurssilla tavoitteena on, että FinTandem-pari tapaa kahden tunnin ajan viikossa, joko kerralla tai kaksi kertaa tunnin pätkissä, ja puhuu tunnin kummankin tandemkieltä, joka on toisen äidinkieli. Näin molemmat saavat harjoitusta opettelemansa kielen käytössä ja äidinkielenään kieltä puhuva voi korjata virheitä sekä toimia kielellisenä mallina. Tandem on siis kielenoppimista aidossa keskustelussa syntyperäisen puhujan kanssa.

Vaasassa tandemoppiminen on ollut käytössä lukuvuodesta 2002–2003 lähtien, ja olemme kehittäneet kurssimallin nimeltä FinTandem. Lukuvuonna 2006–2007 Vaasan arbis ja Mustasaaren aikuisopisto aloittivat yhteistyön kasvattaakseen mahdollisuutta löytää FinTandem-pari. Yleisin kielipari FinTandemissa on ollut suomi-ruotsi, mikä on luonnollista näiden kielten eläessä rinnakkain kaksikielisellä alueellamme. Esimerkkinä voitaisiin mainita FinTandem-pari, jossa toinen on ruotsin- ja toinen suomenkielisestä kodista. He haluavat oppia toistensa äidinkieltä ja puhuvat siis tunnin suomea ja tunnin ruotsia joka viikko. Molemmat tottuvat käyttämään kieltä ja oppivat paitsi puhumalla myös kuuntelemalla pariaan. Samalla he saavat kaupan päälle uuden ystävän.

Tandemoppimisessa on kaksi periaatetta: *autonomia eli itseohjaus* ja *vastavuoroisuus*. Autonomia tarkoittaa sitä, että molemmat saavat itse määritellä omat tavoitteensa ja tavat, joilla niihin pyrkivät. Käytännössä he siis päättävät, mitä tekevät ja mistä keskustelevat puhuessaan sitä kieltä, jota he opettelevat. Pari päättää yhdessä missä, milloin ja kuinka usein he tapaavat. Vastavuoroisuus tarkoittaa sitä, että molemmat hyötyvät yhteistyöstä. Siksi on tärkeää, että molemmat osaavat ainakin alkeet opettelemastaan kielestä, jotta pari pystyisi kommunikoimaan molemmilla kielillä. Kieliä ei nimittäin ole tarkoitus käyttää sekaisin.

Näiden periaatteiden lisäksi ei muita sääntöjä oikeastaan olekaan, vaan osallistujat voivat itse päättää, mitä toimintamuotoja he haluavat kokeilla. Vaihtoehtoja on paljon: vapaa keskustelu, keskustelu tietyistä aiheista, tekstien lukeminen ja läpikäyminen yhdessä, elokuvien tai tv:n katselu toisella kielistä, teatterissa, luennoilla tai muilla vastaavilla käyminen jne. Koska tarkoituksena on myös tutustua toiseen kulttuuriin, voi esim. ruoan laittaminen yhdessä olla mitä parhain harjoitus. Tavatakin voi missä haluaa: kahvilassa, kotona, lenkillä tai kuntosalilla, pubissa... Vaihtelemalla sekä harjoituksia että tapaamispaikkoja voi kielitaitoaan kehittää monipuolisesti ja hauskesti.

FinTandem sopii erittäin hyvin opiskelijoille, koska alueella on monia oppilaitoksia, joissa opiskelee sekä suomen- että ruotsinkielisiä, sekä myös muita kieliä äidinkielenään puhuvia. Molempien osapuolten ei tarvitse olla opiskelijoita, mutta samankaltaisesta elämäntilanteesta voi olla apua puheenaiheiden keksimisessä. FinTandem sopii hyvin koulun kieliopintojen tueksi ja täydennykseksi.

Vaasan arbiksen ja Mustasaaren aikuisopiston järjestämässä yhteistapaamisissa annetaan vinkkejä erilaisista harjoituksista sekä mahdollisuus keskustella muiden FinTandem-parien kanssa.

FinTandem 2006–2007

Lukuvuonna 2006–2007 järjestetään viisi yhteistapaamista rinnakkain Vaasan arbiksella ja Mustasaaren aikuisopistolla. Ensimmäinen tapaaminen **keskiviikkona 4.10 klo 17.30 Mustasaaren aikuisopistolla tai torstaina 5.10 klo 18 Vaasan arbiksella**. Muiden yhteistapaamisten ajankohdat ilmoitetaan myöhemmin.

Tänä vuonna teemme enemmän yhteistyötä Vaasan yliopiston sekä Vaasan ja Mustasaaren lukioiden kanssa. Lukiolaisilla on mahdollisuus saada kurssi hyväksiluetuksi soveltavana kurssina pitämällä tapaamisista säännöllisesti päiväkirjaa ja osallistumalla yhteistapaamisiin (yhteensä 38h). Kurssi voi toimia muiden kieliopintojen tukena tai valmistautumisena oleskeluun ulkomailla, jotta kielenkäytöstä tulisi sujuvampaa. Yhteistapaamisissa saat vinkkejä erilaisista harjoituksista ja mahdollisuuden keskustella kokemuksistanne muiden FinTandem-parien kanssa. Kurssimaksuun kuuluu myös FinTandem-käsikirja, jonka avulla pääsee alkuun.

Lukuvuonna 2006–2007 Vaasan arbis ja Mustasaaren aikuisopisto laativat FinTandemista koordinaattorikäsikirjan, jota voidaan käyttää muissa opetusta antavissa laitoksissa monikielisillä alueilla. Hanke on Opetushallituksen rahoittama.

Koordinaattoreina toimivat FM *Katri Karjalainen* ja FM *Marika Boström* Vaasan arbiksella sekä FM *Pia Sandås* Mustasaaren aikuisopistolla.

Haluatko tietää lisää tai ilmoittautua kurssille?

Saadaksesi lisätietoa tandemmenetelmästä, ota yhteyttä Katri Karjalaiseen katri.karjalainen@vaasa.fi.

Ilmoittaudu kurssille osoitteessa:

<http://www.vaasa.fi/tandem> tai <http://www.korsholm.fi/tandem>

Tai ota yhteyttä:

Vaasan arbis

Kieltenopettaja Marika Boström puh. 325 3506,
s-posti marika.bostrom@vaasa.fi
Kurssisihteeri puh. 325 3504

Mustasaaren aikuisopisto

Kieltenopettaja Pia Sandås puh. 327 7263,
s-posti pia.sandas@korsholm.fi
Kanslia puh. 327 7260, 327 7261

Kurssimaksu 15 € (maksetaan kun olet saanut parin).

LIITE 7

TANDEMKURSSIN HYVÄKSILUVUSTA

Oppilaitoksilla on halunsa mukaan mahdollisuus tarjota opiskelijoilleen mahdollisuus hyväksilukea FinTandem osaksi opintoja.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että kurssille osallistuvat opiskelijat saavat arbikselta/aikuisopistolta todistuksen, jonka he toimittavat kouluilleen.

FinTandem-kurssi kestää 32 viikkoa (ensimmäisestä lähitapaamisesta viimeiseen). Noudattamalla suositusta tavata 2 tuntia viikossa, voi kurssin aikana siis käyttää 32 tuntia vierasta kieltä (yht. 64 tuntia tapaamisia) ja lisäksi osallistua 10 tuntia yhteisiin lähitapaamisiin. Oppilaitokset voivat itse päättää, kuinka monta tuntia tapaamisia ne opiskelijoiltaan vaativat. Vaasassa esimerkiksi lukion kursseille vaaditaan 38 tuntia, jonka voi suorittaa esim. 28 tapaamistunnilla (14 tuntia/kieli) ja 10 yhteistapaamistunnilla. Yliopiston kieliharjoitteluun vaaditaan 40 tuntia ruotsin harjoituksia (yht. 60 tuntia tapaamisia + 10 tuntia yhteistapaamisia). Lukiolaiset voivat kirjoittaa päiväkirjansa äidinkielellään, yliopisto-opiskelijat kieliharjoittelukielellään.

Opiskelijat kirjoittavat jokaisesta tapaamisestaan oppimispäiväkirjaa, johon he saavat mallin FinTandem-käsikirjasta. Vaaditun tuntimäärän täytyttyä he jättävät päiväkirjan arbikselle/aikuisopistolle ja saavat todistuksen osallistumisestaan. Oppilaitokset myöntävät opintopisteet/kurssit oman harkintansa mukaan todistuksen perusteella.

TIIVISTELMÄ

- FinTandem-kurssin järjestää Vaasan arbis/Mustasaaren aikuisopisto
- Osallistujat pitävät tapaamisistaan päiväkirjaa (malli FinTandemkäsikirjassa)
- Arbis/aikuisopisto myöntää osallistumisesta todistuksen päiväkirjan perusteella
- Oppilaitos päättää hyväksyttävästä tuntimäärästä, sekä siitä, lasketaanko tunteihin mukaan ainoastaan vieraaseen kieleen käytetyt tunnit vai myös äidinkielellä puhutut tunnit.
- Oppilaitos päättää myös, millä kielellä päiväkirja tulee kirjoittaa.

LIITE 8

Vaasan kaupunki

Henkilöstökoulutus

Vasa stad

Personalutbildning

Arvoisa toisen kotimaisen tai toja
kehittämään lähtenyt kaupungin työntekijä!

Toivotan Sinulle menestystä ja antoisaa oppimista tapahtumista
tandem-koulutuksessa.

Vaasan kaupunki työnantajana tarjoaa työntekijöilleen
toisen kotimaisen kielen osalta tandem-koulutuksena
kielen opiskelua Vasa arbetarinsti tutissa niin, että se
tapahtuu osittain työajalla ja ettei siitä tarvitse
maksaa osallistumismaksua.

Pelisäännöt ovat seuraavat:

- ensimmäinen edellytys sille, että voit lukea työajaksi
tandem-tapaamisista, on se, että olet sopinut
osallistumisesi esimiehesi kanssa ja hän on
hyväksynyt Sinun osallistumisesi koulutukseen
- 7.10. pidetyn info-tilaisuuden saa tällöin laskea
työajaksi 1 tunnin osalta
- tandem-tapaamisten osalta saa laskea työajaksi 1
tunti/viikko, perustuen kuitenkin toteutuneisiin
tapaamisiin
- tandem-koulutuksesta ei voi aiheutua ylityötä eikä
siitä makseta ilta- eikä muita epä mukavan työajan tai
vastaavia korvauksia
- osallistuminen yhteisiin tilaisuuksiin tapahtuu
ensimmäistä info-tilaisuutta lukuun ottamatta omalla
ajalla
- työnantaja ei korvaa muita tandem-koulutuksesta
aiheutuvia kuluja
- työnantaja maksaa osallistumismaksun.

Vastaa mielelläni asioita koskeviin tiedusteluihin, joten
ota yhteyttä, jos jokin asia mieltäsi askarruttaa.

Opi skelun iloa toivottaen

Maarit Broms

Maarit Broms

koulutussuunnittelija

puh. 325 1106, 040-7700128

email: maari.t.broms@vaasa.fi

LIITE 9

FinTandem yhteistapaaminen I

Namn och kommun/Nimi ja kunta / Name and municipality	Namn och kommun/ Nimi ja kunta / Name and municipality
1.	26.
2.	27.
3.	28.
4.	29.
5.	30.
6.	31.
7.	32.
8.	33.
9.	34.
10.	35.
11.	36.
12.	37.
13.	38.
14.	39.
15.	40.
16.	41.
17.	42.
18.	43.
19.	44.
20.	45.
21.	46.
22.	47.
23.	48.
24.	49.
25.	50.

LIITE 10

Hei!

FinTandem – Mitä se oikein on? Tandem on paitsi polkupyörä myös tapa oppia kieltä. Tandemissa kaksi ihmistä, joilla on eri äidinkielet, oppii vuorovaikutuksessa keskenään. Lukuvuonna 2006–2007 Vaasan arbis ja Mustasaaren aikuisopisto aloittavat yhteistyön kasvattaakseen mahdollisuutta löytää FinTandem-pari.

FinTandem kasvaa koko ajan:

- FinTandemissa kieltä opitaan vapaasti keskustellen (taustatietoa liitteenä).
- Kiinnostus FinTandemia kohtaan on kasvanut. Ensimmäisenä lukuvuonna 2002–2003 46 ihmistä sai FinTandem-parin. Lukuvuonna 2005–2006 parin saaneita oli jo yli 150.
- Tuloksena synergiavaikutuksia suomen- ja ruotsinkielisille esimerkiksi Vaasan ympäristössä. Rakentaa henkilökohtaisella tasolla siltoja suomen ja ruotsin kielten välille. Osallistujia myös esim. Seinäjoelta.
- Tarjoaa muista maista Vaasaan muuttaneille mahdollisuuden oppia maamme kieltä/kieliä sekä luoda sosiaalisia kontakteja ja integroitua yhteiskuntaan.
- Opetushallituksen rahoituksella laaditaan vuonna 2007 käsikirja koordinaattoreille. Se toimii mallina FinTandemiin muille kaksi- ja monikielisille alueille, esimerkiksi Itä-Suomessa (suomi-venäjä).
- Vaasan ja Mustasaaren lukiolaiset sekä Vaasan yliopiston opiskelijat voivat saada osallistumisensa hyväksiluettua kurssina tai kieliharjoitteluna.
- Vaasan kaupunki tarjoaa työntekijöilleen mahdollisuuden osallistua FinTandemiin henkilöstökoulutuksena.
- FM Katri Karjalainen kirjoittaa väitöskirjaa tandemoppimisesta Vaasan yliopistossa. Aloite tandemiin tuli professori Christer Laurénilta.

Yhteyshenkilöt ja koordinaattorit kertovat mielellään lisää FinTandemista:

FinTandem-koordinaattori ja tutkija FM Katri Karjalainen
puh 040 702 7981 tai s-posti katri.karjalainen@vaasa.fi.

Vaasan arbis

FinTandem-koordinaattori ja kieltenopettaja FM Marika Boström
puh 325 3506 tai s-posti marika.bostrom@vaasa.fi.

Mustasaaren aikuisopisto

FinTandem-koordinaattori ja kieltenopettaja FM Pia Sandås
puh 327 7263 tai s-posti pia.sandas@korsholm.fi.

***Voitte myös ottaa yhteyttä kielenoppimista FinTandemin avulla kokeilleeseen henkilöön:**

Ystävällisin terveisin,

Katri Karjalainen

*Voitte kysyä joltakin kurssille osallistuvalla, suostuisiko hän haastatteluun ja voiko hänen yhteystietonsa liittää lehdistötiedotteeseen.

FinTandem logo:

Ben Sandvik

www.vaasa.fi/arbis

www.mustasaari.fi > aikuisopisto